Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

FREDERICIA GYMNASIUM OG HF-KURSUS 1974

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

GYMNASIET OG DETS BYGNINGER

ET HISTORISK RIDS

AF

A. HEMMINGSEN

SKOLEHUSET PÅ KIRKEGÅRDEN. 1656

Da den skole, som nu hedder Fredericia Gymnasium, blev oprettet for godt 300 år siden, fandtes der i alle købstæder, selv de mindste, en såkaldt „latinskole", der var knyttet til og lå nær ved byens hovedkirke. Skolen var kirkens egen lærlingeanstalt, og skoledrengene fik, dels gennem undervisningen i skolen, dels gennem daglig deltagelse i kirkens gudstjenester – især som sangkor – en uddannelse, hvis endelige mål var præstegerningen. Ligesom skolens bygning tilhørte kirken og blev vedligeholdt af den, udgjorde skolens personer: skolemester (rektor), lærere (hørere) og elever (disciple) det nederste trin på gejstlighedens rangstige, hvilket i det ydre viste sig ved, at de alle under tjeneste i kirke og skole bar præstekjole, og den almindelige betegnelse for disciplene var „peblinge" (små præster).

Det var derfor en selvfølge, at når den af kong Frederik 3. i 1650 grundlagte fæstningsby **Frederiksodde** fik en kirke, skulle den også have en latinskole. Som følge af indbyggertallets langsomme vækst blev byens ældste kirke først grundlagt i 1655, og det tog et par år, inden den kunne tages i brug. Den lå lidt syd for den nuværende Trinitatis kirke og var en uanselig bindingsværksbygning, men den tjente dog som kirke i 30 år, inden den blev nedbrudt og afløst af Trinitatis kirke (1689).

At man samtidig med kirken også har tænkt på en skole, fremgår af, at i den ansøgning, byens borgere i 1656 rettede til kongen om bevilling af midler til præstelønning, anmodede de tillige om en særskilt bevilling til lønning af en skoles lærerstab. Kongen gav et imødekommende svar i form af to officielle skrivelser, **kongebrevene af 7. og 10. juli 1656.** Da Fredericia latinskole heri modtog sine første bevillinger, er disse kongebreve skolens stiftelsesdokumenter.

Dermed rejser det spørgsmål sig, om der på dette tidspunkt var tænkt på en skolebygning. Ingen offi-

cielle dokumenter siger noget derom, men nogle tilfældigt bevarede bygningsregninger viser, at det var der.

I oktober 1657 stormede og erobrede den svenske hær Frederiksodde, og under de følgende års svenske besættelse gik den plyndrede og afbrændte by til grunde. Som ved et mirakel er nogle enkelte bygningsregnskaber fra byens ældste tid bevaret (nu i Rigsarkivet), og de viser med sikkerhed, at der i 1656 stod et næsten færdigbygget skolehus på Trinitatis kirkegård.

Af regnskaberne fremgår, at man ikke har bygget et nyt hus, men har foretaget ændringer og reparationer på en ældre bindingsværksbygning for at gøre den tjenlig til skolebrug. Om husets størrelse og indretning ved vi kun, at det havde både stue- og loftsetage, og at det blev forsynet med en skorsten (med 3 piber), døre og skillevægge, så der blev værelser til såvel skolemester som hørere og disciple. Da antallet af disciple i datidens jævne købstadskoler i almindelighed ikke oversteg 20, og da flere klasser ofte blev undervist i samme lokale, krævedes der ikke megen plads.

Medens kirkens skæbne efter svenskekrigen er kendt, høres der ikke mere om skolehuset på kirkegården. Antagelig er det gået til grunde under besættelsen, og det kom i hvert fald aldrig til at fungere som skole. Efter krigen henlå byen som en ruinhob, hvor ingen foreløbig kunne tænke på at holde skole.

DET LEJEDE SKOLEHUS. 1664-1697

Det tog adskillige år at genopbygge den ødelagte by. De første år efter freden 1660 gik med at genrejse voldene i ny og udvidet skikkelse, og først i 1664 udstedtes de første regulativer for bebyggelsen af den nye by, som Frederik 3. gav det kongelige navn **Fredericia** og udstyrede med det kendte byvåben: en kro-

net, springende løve, holdende et sværd i højre, en palmegren i venstre klo og med devisen Pro Pace Armatus (bevæbnet for freden). På samme tid blev skoleplanerne endelig realiseret.

Den 26. april 1664 – 4 dage efter at byen havde fået sit nye navn – befalede kongen biskoppen i Ribe at indsætte hidtidig rektor i Ebeltoft, magister **Laurits Alling** som rektor i Fredericia. På dette tidspunkt eksisterede der ingen skole i byen, og den nyudnævnte rektor har i samråd med bispen og byens magistrat selv måttet sørge for dens igangsættelse. I sommeren 1664 var sagen såvidt i orden, at rektor Alling sidst i august – ved skoleårets sædvanlige begyndelse – kunne åbne sin skole, hvis elevtal ifølge biskoppens angivelse var „alene 14 eller 15 små børn, som lærer dansk og latin". Efter Allings ønske ansattes samtidig kordegnen ved Trinitatis kirke som skolens første hører, idet der oprettedes 2 lektier (klasser), en 1. lektie („sinkelektien") for de helt små disciple (fra 6 års alder), der blot skulle lære at læse og skrive dansk, og en 2. lektie, hvor magister Alling underviste de – sikkert ganske få – latinlæsende.

Efter dygtigt førte forhandlinger med sine overordnede i Ribe og København opnåede rektor Alling samme år kongens underskrift på **skolens fundats** (13.12. 1664), som i en række paragraffer fastlagde de for skolen gældende bestemmelser om styrelse, indtægter, læreransættelser m. m. Den var på flere måder gunstig for skolen og blev dens grundlov i ca. 150 år.

Hvor den lille, nyoprettede skole har haft lokaler, vides ikke med sikkerhed, men 10 år senere finder vi den i et lejet hus, og senere udtalelser tyder på, at det er det samme hus, den har benyttet helt fra begyndelsen. I så fald lå den ældste latinskole i 33 år, fra **1664 til 1697, på det sydvestlige hjørne af Kongensgade og Jyllandsgade,** skråt over for hjørnet af Trinitatis kirkegård, nær ved kirken, som det hørte sig til.

Det var kirken, som lejede huset, og den meget lave

husleje viser, at det har været et tarveligt enetages bindingsværkshus, men om dets indretning vides intet. Det eneste, vi ved, er, at da skolen forlod huset i 1697, var det i en yderst slet forfatning. En mindetavle, der blev ophængt i den nye skole, melder om den gamle bygning, at den „var lejet for en uanselig sum og næsten faldefærdig". At ejeren straks efter solgte huset for den uhørt ringe sum af 27 rigsdaler, bekræfter det.

Rektor Alling kom til at virke ved skolen i 10 år. Han synes i begyndelsen at have været en dygtig og energisk skoleleder, men de vilkår, en så tyndt befolket og elendig fattig by som Fredericia kunne byde en skole, var for hårde, og efterhånden mistede han den energi og optimisme, han tydeligt var opfyldt af ved sin tiltrædelse. Private økonomiske vanskeligheder kom til, og i sine sidste år blev han af sin overordnede, sognepræsten ved Trinitatis, beskyldt for at forsømme skolearbejdet og skræmme disciplene bort. Vi ved ikke, hvor mange disciple skolen dengang havde, men der er vel efterhånden kommet lidt flere til end de første 14-15. Men at gøre dem til studenter har ikke været let, da det store flertal tydeligt nok var småbørn på begyndertrin og tilmed af en kvalitet, der gav ringe håb om videregående studier. Skolen var i overvejende grad en almueskole, hvis disciple igen forlod den, når de havde lært lidt læsning og skrivning. Det er forståeligt, at Alling i sin 10-årige rektortid ikke nåede at dimittere mere end én student, skolens første. Det skete i 1673, året før Allings død.

I det lejede skolehus efterfulgtes Alling af 3 rektorer, alle som han højt kvalificerede, i besiddelse af tidens fornemme filosofiske magistergrad. Om deres dygtighed er der ingen tvivl, og efterhånden gik det fremad for skolen især i 1690'erne. Dens klasse- og lærerantal steg, og den blev samtidig i stand til at dimittere et efter forholdene smukt antal studenter. Henved 1700 må skolen have haft ca. 20 disciple, fordelt i 4 lektier, de 3 med hver sin hører og den 4. („mester-

lektien") med rektor som eneste lærer. Skolen var dermed blevet en fuldt udbygget købstadlatinskole (trivialskole), og dens rammer udvidedes ikke yderligere, så længe den bestod.

Forunderligt virker datidens lønsystem. Ingen af lærerne fik fast pengeløn, og deres indtægter var alle af kirkelig herkomst. Rektors vigtigste indtægt bestod i tiende, d. v. s. en årlig kornafgift, som bønderne i Taulov og Skanderup sogne måtte yde ham. Ved salg af kornet kunne han opnå en indtægt, der var større end de fleste rektorers i landet. De 3 høreres hovedindtægt var også kirkelig, idet de som kordegne ved henholdsvis Trinitatis, Michaelis og Vejlby kirke modtog gaver og afgifter af menigheden ved højtiderne og de forskellige kirkelige handlinger. Det gav efterhånden så meget, at de fredericianske hørere længe var bedre stillet end deres kolleger i andre byer.

Men herudover havde alle skolens personer, rektor, hørere og disciple i fællesskab en række mindre indtægter, som de delte imellem sig. Dertil hørte nogle tønder korn (degnepension), som omegnens landsbydegne skulle levere, endvidere en afgift (ligpenge), som skulle erlægges til skolen ved enhver begravelse i byen, og endelig et mindre pengebeløb (ordinationspenge), som enhver præst i Jylland ved ansættelse eller forflyttelse skulle betale til Fredericia skole.

Den mærkeligste indtægt var dog nok den, man skaffede sig ved tiggeri. Skolepersoner havde privilegium på at tigge, enten ved at disciple visse ugedage gik rundt fra dør til dør, eller ved at hele skolen med rektor og hørere i spidsen 4 gange om året gik syngende og musicerende gennem gaderne med raslebøsser.

De fælles indtægter blev fordelt mellem rektor, hørere og disciple efter bestemte regler, således at også disciplene på en bestemt dag hvert år fik udbetalt et såkaldt stipendium, i form af tøj eller penge. Systemet hvilede på den opfattelse, at også disciplene var gejstlige, som kirken havde pligt til efter bedste evne at forsørge. Stipendiernes størrelse varierede efter trang og dygtighed, men langt ned i tiden modtog næsten alle disciplene stipendier. De blev dog aldrig ret store i Fredericia, hvad der var en hovedårsag til, at det stedse var vanskeligt at drage disciple til skolen.

Man kunne gå mange år i en klasse uden at blive rykket op. Særlig længe blev nogle disciple siddende i 1. lektie, der i Fredericia gerne omfattede 10–15, d. v. s. over halvdelen af skolens disciple. Her modtog man ikke blot gratis, men oven i købet med stipendiestøtte en nyttig undervisning i læsning og skrivning, som ikke var spildt, selv om man aldrig tog ek-

samen. Forbavsende mange disciple forlod skolen i 1. eller 2. lektie.

I de højere lektier var det fagene latin, græsk og kristendomskundskab, der dominerede, og metoden var først og fremmest udenadslæren. Alt bar præg af præsteuddannelsen, og eksamenskravene var store. Kun få nåede vejs ende, og i de to øverste klasser var der som regel højst 3–4 disciple.

Foruden af stipendiernes størrelse afhang en skoles fremgang i højere grad end nu af rektorens person. Havde han vundet ry som dygtig leder og underviser, kunne han drage disciple til skolen langsvejs fra. Det forklarer til dels, at der under de to sidste rektorer i det lejede skolehus skete en stor fremgang i antallet af dimittender. Den ene, der som 26-årig kom fra Ribe, bragte nogle begavede vestjyder med sig, og selv endte han forøvrigt i København som professor i filosofi og medicin og blev livlæge hos Christian 5. Den anden, der tidligere havde været rektor i Middelfart, tilførte skolen nogle dygtige vestfynboer. Først efter Middelfart skoles nedlæggelse (1740) begyndte dog den udvikling, som senere gjorde Vestfyn til Fredericia latinskoles opland.

Skolens stærke fremgang under de 4 første rektorer fremgår af følgende dimittenttal for de 3 tiår 1670–1700:

1671–1680: 6
1681–1690: 12
1691–1700: 23

SKOLEN I EGET HUS. 1697–1808

For den sidste af de nævnte rektorer, **Gerhard Morville,** lykkedes det at skaffe midler til opførelse af et skolehus. Kongen skænkede byggegrunden, byens magistrat leverede en del materialer fra nedbrydning af et gammelt hus, og pengemidlerne skaffedes dels ved indsamling i kirkerne, dels og især ved klække-

lige bidrag fra de to kirker. I 1697 kunne skolen rykke ind i sit eget hus, og året efter blev det i overværelse af skolens lærere og disciple og byens gejstlighed indviet ved en tale af Ribes biskop.

Efter tidens forhold var det en god og rummelig bygning, skolen havde erhvervet sig. Den lå på den af kongen skænkede grund på det **sydvestlige hjørne af Danmarksgade og Kongensgade,** omtrent lige over for indgangen til Trinitatis kirke, og den blev skolens hjemsted i 110 år, den længste tid, nogen enkelt bygning har huset skolen. Huset er forlængst borte, men ved et lykkeligt tilfælde er der bevaret et billede af det, som det så ud, 35 år efter at skolen havde forladt det. Førstelærer ved Trinitatis borgerskole og klokker ved kirken, **Hans Hansen,** har i 1842 gengivet det i en omhyggeligt udført og særdeles smuk tegning, der bedre end nogen beskrivelse giver indtryk af huset, som det så ud i sin velmagts dage. Tegningen viser et langt, enlænget bindingsværkshus på 14 store fag med langsiden ud til Danmarksgade, forsynet med 3 indgangsdøre, hvoraf den midterste, rundbuede er den oprindelige.

Skolehuset 1697–1808. Tegning 1842.

Af de skriftlige kilder sammenholdt med den bevarede tegning kan der uddrages en del oplysninger om skolens udseende og indretning.

Bygningen bestod af 14 fag bindingsværk hvilende på store kampesten og havde en grundflade på ca. 22×8 m, nogenlunde de samme mål som den nu på stedet stående bygning. Murværket mellem bindingsværkets tømmer bestod mærkeligt nok ikke af mursten, men var „klinet" af ler blandet med kalk, og skrammer og huller måtte jævnlig „udspækkes". Væggene var hvidkalkede, medens bindingsværkets stolper var „anstrøgne" med „brunrødt, svart og lim", altså i rødbrun farve, og det høje tag var belagt med teglsten, da stråtag var forbudt inden for voldene. Den oprindelige dør er den midterste, der er lavere og bredere end de andre, rundbuet og delt vandret i to halvdøre. Vinduesruderne var blyindfattede og meget små, deres antal følgelig meget stort; på tegningen kan der konstateres 126 alene ud til Danmarksgade.

I begyndelsen var der ingen brolægning, hverken ved huset eller på gaden, der kun havde en stensat rendesten. I 1720 blev der foran yderdøren lagt en stenbro, „såsom ingen i skident vejr kan komme tørskoet fra eller til skolen". I 1742 blev der lagt stenbro ved husets østende, dvs. på det sted, hvor lærere og discipjle daglig færdedes på vandring til og fra den lige overfor liggende kirke. Omkring bygningen var der opsat et hegn bestående af to parallelle rækker nedrammede gærdestave, hvorimellem der var pakket døde tjørnegrene, „gærdsel". Hegnet måtte ofte fornys, og det hindrede ikke, at „skarns mennesker" – hævngerrige disciple? – af og til begik hærværk på husets vinduer og skodder.

Husets indre rumfordeling er desværre ukendt. Sikkert er det, at to af hørerne havde hver 2 værelser (kamre) til beboelse, og den 3. (2. lektles hører) har vel næppe været ringere stillet. Derimod boede rektor ikke på skolen. Hvor mange klasseværelser der har været, vides ikke, men en omtale af en reparation i „rektors egen lektie" tyder på, at i hvert fald øverste klasse har haft eget lokale.

Gulvet i huset var overalt af mursten. Ved en fornyelse i 1727 blev der lagt 2600 stk. mursten. Loftet bestod af to lag påsømmede brædder, et over og et under bjælkerne, og mellem brædderlagene var der lagt ler som isolationsmateriale. Nu og da løsnede nederste bræddelag sig og sank ned, hvorefter tømreren måtte „opskrue" det og fæstne det med „spigre".

Kakkelovne er intet sted nævnt, skønt de i datiden kunne „lejes" for længere eller kortere tid. Da regnskaberne heller ikke viser brændselsudgifter, har der åbenbart ingen opvarmningsmuligheder været i disciplenes rum, hvad der har gjort undervisning i vintertiden umulig. Problemet er godt kendt fra andre skoler, hvor man løste det ved at lade undervisningen foregå i hørernes værelser, der havde ovne. At man også har gjort det i Fredericia, fremgår af, at en rektor ved sin afsked krævede godtgørelse for sine udgifter

ved i en lang årrække at „holde et varmt værelse til læsning af disciplene om vinteren".

Skolens bygningshistorie i de 110 år er beretningen om rektorernes kamp for at forhindre bygningens forfald og til sidst for at få den erstattet med en anden. Skolebygningen tilhørte de to kirker og det var deres pligt at vedligeholde den, ligesom de havde pligt til at sikre rektor og hørere fri bolig. Udviklingen havde imidlertid medført, at den gamle følelse af fællesskab mellem kirken og de højere skoler var i opløsning, fordi skolerne ville frigøre sig for kirkens formynderskab og de byrder, som den evindelige kirketjeneste lagde på undervisningen. Overalt i landet viste denne modsætning sig i kirkernes voksende uvilje mod at optylde deres økonomiske forpligtelser over for skolerne. Allerede de første rektorer i Fredericia måtte føre en årelang kamp for at få de to kirker til at yde dem den huslejegodtgørelse, de i mangel af fribolig havde ret til. Efter at skolen i 1697 havde fået eget hus, vægrede kirkerne sig ved at bekoste dets vedligeholdelse, og kun ved gentagen appel til højere myndigheder lykkedes det rektorerne i et par menneskealdre at tvinge kirkerne til at betale. Men efter 1780 lykkedes det ikke mere, og da hverken staten eller byens magistrat ville træde hjælpende til, gik det gamle, skrøbelige bindingsværkshus mere og mere i forhold, og i 1806 var det i en så elendig forfatning, at skolen måtte forlade det. Der er ingen tvivl om, at den derved fik sit grundskud. Discipeltallet faldt i disse år katastrofalt, og selv om skolen til sidst, i 1808, fik en anden og god skolebygning, var det for sent. Inden den havde genvundet sin gamle styrke, blev den nedlagt.

Den nedgang, der til sidst ramte skolen, havde også en anden grund: dens fattigdom på stipendier. Her delte den skæbne med flere andre mindre skoler, og bl. a. for at råde bod herpå blev i 1740 størstedelen af landets mange små købstadskoler nedlagt og deres kapitaler og indtægter overført til de tiloversblevne skoler for at forbedre deres økonomi. En af de (i alt 5)

skoler, der blev nedlagt i Ribe stift, var skolen i Vejle, hvis formue og indkomster blev overdraget til Fredericia. Det viste sig dog snart, at gaven var af meget ringe værdi. Kun den i forvejen godt aflagte rektor i Fredericia – hvis kornindtægter var steget stærkt med de stigende kornpriser – opnåede derved et løntillæg, medens der intet blev til hørerne og så godt som intet til disciplene. Reformen, der skulle komme betrængte skoler til hjælp, fik ingen betydning for de virkelig trængende skolepersoner i Fredericia.

Skolen blev heller aldrig særlig begunstiget med gaver. I de 150 år den var statsskole (1664–1817), modtog den kun 3 legater. Det første var oberst og kommandant **Leegels legat,** stiftet 1720 med en kapital på 600 rigsdaler, der, når de var vokset til 1000 rigsdaler, skulle udgøre en grundkapital, hvis renter skulle tilfalde „10 fattige af Fredericia latinske skoles disciple". Det var i datiden en stor sum, og da den begyndte at give renter (1733), steg disciplenes stipendiefond („beneficierne") til det dobbelte, hvad der sandsynligvis var en hovedårsag til, at skolens dimittendtal få år efter steg betydeligt. Men selv med denne tilvækst var Fredericia skoles stipendiemidler adskilligt mindre end de fleste andre skolers.

I 1784 modtog skolen sit 2. legat, ligeledes på 1000 rigsdaler. Det var oprettet (1782) af **Mette Pagh,** enke efter tidligere hører ved skolen, **David Pontoppidan,** senere præst ved Hellig Gejsts kirke i København. Det skulle fortrinsvis gives til en dimittend, „der er i mådelige omstændigheder, er flittig, har et godt nemme og gemyt". Det gav et klækkeligt tilskud til stipendiefonden, men da legatet normalt kun måtte gives til en enkelt dimittend, kom det ikke de mange fattige disciple til gode, og skolen var fortsat en af de dårligst stillede med hensyn til beneficier.

Dette forhold ændredes ikke, da skolen få år efter, i 1791, modtog sit 3. legat, stiftet af godsejer **Teilmann,** Nørholm hovedgård (ved Varde). Det var et boglegat, skænket til 8 jyske skoler, så hver fik 200 rigsdaler

straks og derefter 20 rigsdaler årlig. Skolen i Fredericia var blandt de udvalgte og skaffede sig ved legatets hjælp en hårdt tiltrængt bogsamling, men da pengene kun måtte bruges til bogindkøb, betød legatet ingen forbedring af disciplenes økonomiske kår.

Gennem 1700-tallet lyder der bestandig klager fra de fredericianske rektorer over skolens fattigdom på beneficier, og alle angiver de den som en hovedårsag til, at skolens discipeltal vedblev at være så ringe.

Når det trods alle vanskeligheder lykkedes at opretholde skolen i over 100 år og tilmed i perioder at opnå imponerende gode resultater, skyldtes det utvivlsomt især, at 1700-tallet kan opvise en række fremragende dygtige rektorer, og at de som regel evnede at knytte gode lærere til sig. Alle skolens rektorer fra dens oprettelse til dens nedlæggelse var magistre og sad dermed inde med tidens højeste kvalifikationer som undervisere, og dertil kom, at flere af dem var dygtige administratorer. Også hørerstaben lå gennemgående på et højt niveau, idet det store flertal af lærerne havde teologisk embedseksamen. Det medførte ganske vist hyppige lærerskifter, da mange hurtigst muligt søgte bort fra det dårligt lønnede skolearbejde til præsteembeder, men i den lange række af hørere, der virkede i skolen i 1700-tallet, var der dog ikke få, der gjorde sig bemærket ved lang og dygtig tjeneste. Først da skolens nedgang af andre grunde blev alvorlig fra c. 1800, blev det vanskeligt at skaffe kvalificerede lærere, hvad der yderligere forværrede skolens tilstand.

Der blev i 1700-tallet gennemført adskillige reformer i det højere skolevæsen, men ingen ændrede afgørende dets struktur og indhold. Hovedformålet var fremdeles præsteuddannelsen, og kun få fornyelser fandt sted. Et fremskridt var det, at almendannende fag som historie og geografi og endelig også dansk blev selvstændige fag på skemaet, og at der indførtes en optagelsesprøve, der udelukkede de mange småbørn, som hidtil havde fyldt op i de nederste lektier uden

at komme videre. I forhold til elevtallet blev dimittendtallet derved større, hvilket i høj grad kan konstateres i Fredericia.

Det er ikke muligt at angive skolens elevtal for hvert enkelt år, men af de oplysninger, der foreligger, kan det med sikkerhed siges, at antallet i det første halve århundrede har været 20–30. I 1770-erne, der blev skolens glansperiode, lå det på 30–35, men derefter gik det igen tilbage til 20–30, og fra omkring århundredskiftet sank det dybere og dybere, indtil det i 1806 nåede ned på et minimum af 7 disciple.

Skolens elevtal siger imidlertid ikke meget om dens ydeevne. Af et elevantal på 20–25 kom der f. eks. ved århundredets slutning 2–3 gange så mange studenter som ved århundredets begyndelse. En langt bedre målestok for skolens kapacitet er dimittendtallene, og de kan angives nøjagtigt år for år. Optalt for hvert tiår fra skolens stiftelse 1664 til dens nedlæggelse 1817 kan de aflæses på hosstående diagram.

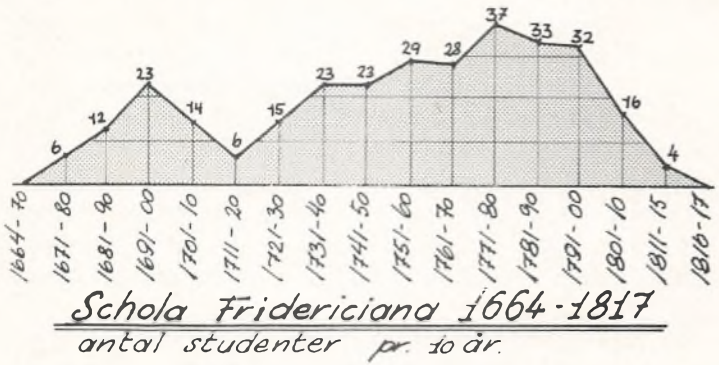

Nedgangstiden

Når der intet blev gjort for at standse skolens nedgang, hang det sammen med, at regeringen planlagde vidtrækkende skolereformer og derfor ikke ville yde støtte til de svagt stillede skoler, da flere af dem ifølge

planerne tænktes nedlagt snarest. Det ramte bl. a. Fredericia skole, hvis rektor søgte om hjælp til en bedre skolebygning, men overalt mødte afslag. Da reformplanerne endelig var færdige, viste det sig, at skolen i Fredericia var blandt dem, man ville reformere og bevare, og fra 1806 gennemførtes derfor ved skolen en række af de reformer, som senere udformedes i **skoleloven af 1809.**

Et hovedtræk i reformerne var, at skolens tilknytning til kirken næsten helt hørte op. I Fredericia betød det, at såvel rektor som hørerne (kordegnene), der fra nu af blev betitlet adjunkter, kom på fast løn og fritoges for al kirketjeneste. Også disciplenes kirketjeneste ophørte, hvorved de mistede flere af de småindtægter, de hidtil havde haft. (Tiggeriet var tidligere blevet ophævet). Til stipendier blev der nu ikke stort andet end legaterne, som skolen beholdt. Værre var det, at loven bestemte, at disciple fremtidig skulle betale **skolepenge**, bortset fra, at nogle få hele og halve fripladser kunne tildeles de fattigste. Med indførelsen af skolepenge ophævedes den århundredgamle demokratiske ordning, der gav rige og fattige lige adgang til højere uddannelse, og først nutidens velstandssamfund har set sig i stand til at genindføre den og yderligere supplere den med et understøttelsessystem, der rækker langt videre end kirkens ældgamle discipelforsørgelse.

Skolerne, nu kaldt „de lærde skoler", blev alle underlagt en verdslig myndighed, „Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler", der bl. a. fik rådighed over skolernes økonomi, så den kunne overføre pengemidler fra rige til fattige skoler, hvad skolen i Fredericia i høj grad kom til at nyde godt af.

Den første virkning, reformerne fik i Fredericia, var, at den hidtidige rektor blev „entlediget" og erstattet med en ny, der formodedes at være mere energisk. Samtidig blev der ansat 4 adjunkter – skolen havde da 7 disciple – og fag- og timefordelingen blev omlagt efter de nye regler. Alt blev tilrettelagt for at give skolen nyt liv, undtagen ét: en anvendelig skolebygning, som Direktionen ikke foreløbig så sig i stand til at bevilge penge til. Følgen var, at den nye rektor og hans 4 adjunkter, efter ankomsten måtte undervise 6 forskellige steder ude i byen, da den gamle skole var blevet helt ubrugelig. En af adjunkterne, der havde vovet at slå sig ned i et af hørerkamrene, måtte forlade det i 1807, da taget begyndte at falde sammen.

I vinteren 1807 havde man fået et enkelt værelse gjort så meget i stand, at det kunne bruges til undervisning (med lejet kakkelovn), men for de 4 adjunkter var tilstanden utålelig, og i 1808 forlod de 3 af dem byen. Da kom endelig redningen.

Sognepræsten ved Trinitatis kirke, den lærde magister og dr. phil. **Stephan Tetens**, der i sin ungdom havde været knyttet til Ribe katedralskole og nærede varm interesse for latinskolerne, tilbød i 1808 Direktionen at sælge sin privatejede præstegård til skolebrug. Tilbudet var så fordelagtigt, at det hurtigt blev accepteret, og i august 1808 købte Direktionen gården for 4000 rigsdaler. Den gamle skolebygning blev kort efter af Direktionen solgt ved auktion for den ringe pris af 410 rigsdaler.

Dermed var dets saga som skolehus ude. Hvor mange disciple der i de 110 år var gået ud og ind af skolens dør, kan ikke tælles, men 10 rektorer og godt 50 lærere havde efter hinanden i de lave rum indprentet lærdom i mere end tre slægtsleds ungdom, og ca. 250 disciple havde oplevet den lykke at drage derfra som dimittender. Huset havde gjort sin pligt og fortjent den istandsættelse, som senere gjorde det til den smukke bolig, som kan ses på tegningen fra 1842.

SKOLEN I KONGENSSTRÆDE. 1808-1940

Latinskolens sidste år

Præstegården, der i 1808 blev forvandlet til skole, lå på det nordøstlige hjørne af Danmarksgade og Kongensstræde, skråt over for og mindre end 20 m fra det gamle skolehus.

Med rette havde sognepræst Tetens i sit salgstilbud erklæret: „Gården er uden modsigelse en af byens de smukkeste og bedste gårde af grundmur til gaden og bindingsværk til gården; den er i meget god og forsvarlig stand". Bygningen var virkelig både rummelig, velholdt og smuk. Den bestod af 3 fløje: den

Hovedfløjen mod Danmarksgade (fot. 1974).

meget store hovedfløj langs Danmarksgade og nord for den to mindre sidefløje, der indrammede en gårdsplads, bag hvilken der lå en ret stor have. Smuk var især den 29 m lange, fornemme barokfacade ud mod Danmarksgade med hovedindgangen mellem to pilastre, der prydede den høje, brede kvistgavl, som var anbragt på dette sted, men også bindingsværksmurene på de tre fløjes gårdside hørte i materiale og udførelse til tidens bedste.

Medens størstedelen af hovedfløjen var præstebolig, rummede dens østlige ende sammen med den dertil byggede sidefløj både lade, lo og hestestald. Den vestlige sidefløj langs Kongensstræde var skilt fra hovedbygningen ved en portindkørsel og indeholdt bryggers, brændselsrum, karlekammer m. m.

Da Tetens solgte gården, tænkte han sig, at hovedbygningen med dens mange gode værelser uden videre kunne tages i brug som skole. Det skete også, da disciplene – nu 15 – og lærerne sidst på året rykkede ind. Men senere kom man på andre tanker, idet man fandt ud af, at den store bygning kunne anvendes til rektorbolig, hvad der ville være langt billigere

end at yde rektor boliggodtgørelse. Efter forhandlinger mellem Direktionen og skolens forstanderskab (5 magistratspersoner foruden sognepræsten og rektor) blev det besluttet at indrette lade- og staldfløjen til skole og tage hovedfløjen til rektorbolig.

De omfangsrige ombygninger og istandsættelser, der var nødvendige, blev udført i årene 1811–12 og kom i forening med indkøb af skoleinventar – katedre, borde, bænke og nu også kakkelovne – til at koste betydeligt mere, end det havde kostet at købe bygningen. Til gengæld havde man fået en efter tidsforholdene vel indrettet skole med 5 skolestuer (til 4 klasser) og en meget rummelig og fuldt standsmæssig rektorbolig, hvilket sidste man lagde vægt på i en tid, der (også lønmæssigt) favoriserede rektorerne ud fra den betragtning, at en skoles trivsel særlig af-

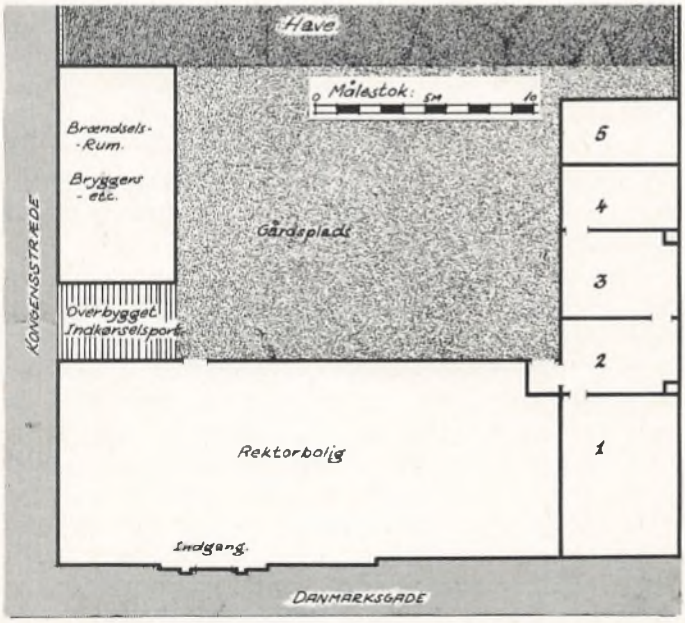

Skolen 1812 er ombygget til tidligt anvendt. Præstegårdens lade- og staldlænge klasseværelserne 1-5. Nr. 5 blev dog til udhus og toiletter.

Skolefløjen mod gården (fot. 1974).

hang af lederens dygtighed. Fra 1812 var således de ydre rammer lagt for den fremgang, man ventede sig efter reformernes gennemførelse.

Men håbet om skolens fornyelse blev skuffet. Ved en stor kraftanstrengelse lykkedes det den nye rektor for en tid at bringe discipeltallet op på 15, men højere var det ikke muligt at komme. Fra 1814 gik det jævnt tilbage, indtil det i 1817 nåede ned på 11.

Tilbagegangens årsager var flere, men først og fremmest den fattigdom, der tyngede både stat og befolkning under og efter krigsårene 1807–14. Indførelsen af skolepenge virkede i en sådan tid særlig uheldig, og mange små skoler sygnede hen og blev kun opretholdt ved store offentlige tilskud. Fredericia skole modtog efter 1806 foruden bidragene til ombygninger ca. 2000 rigsdaler i årlig støtte, hvortil midlerne hentedes fra de mere velhavende skoler. Lærerlønningerne blev i inflationstiden stadig forhøjet, men utilstrækkeligt, og det blev svært at skaffe duelige lærere. Adjunkterne skiftede ustandselig, så rektor til ti-

der stod med kun én lærer til de 4 klasser, der trods det ringe antal disciple stadig blev opretholdt. Under disse forhold søgte også rektorerne snarest muligt bort; de 3 sidste holdt kun ud i henholdsvis 5, 4 og 2 år.

Til regeringens spareforanstaltninger under den lange finans- og pengekrise hørte nedlæggelse af underskudsgivende latinskoler. I 1817 blev det besluttet at nedlægge enten Kolding eller Fredericia skole, de to eneste små købstadskoler, der (efter 1740) var tilbage i Ribe stift. Efter overvejelser, der særligt tog hensyn til, at Kolding skole både hvad angik økonomi og discipel- og dimittendtal var den bedst stillede, og at skolebygningen i Fredericia kunne indbringe mest ved salg, besluttede Direktionen at nedlægge skolen, hvilket skete ved kgl. resolution 3.10.1817.

Resolutionen bestemte, at skolebygningen skulle sælges eller udlejes, og at rektor og de to tilbageværende adjunkter skulle afskediges med ventepenge. Skolens kornindtægter og dens formue i legater blev på én undtagelse nær overdraget Kolding skole. Undtagelsen var Pontoppidans legat, der ifølge testators bestemmelse skulle gives til Fredericia fattigvæsen, hvis skolen blev nedlagt. Legels og Teilmanns legater blev kort efter afleveret til Kolding skole, hvorfra de, da også den blev nedlagt i 1855, blev afgivet til Ribe katedralskole.

Af de godt 300 studenter, der udgik fra skolen fra dens grundlæggelse 1664 til nedlæggelsen 1817, døde adskillige i en ung alder, og mange andres skæbne er ukendt. Af de ca. 230, hvis livsvej kan følges, blev over halvdelen, 134, præster. En anden stor gruppe udgør de 29 degne, der som latinkyndige præstemedhjælpere også tilhørte gejstligheden. Ud over teologerne er der kun få med højere akademisk eksamen, men der blev dog 9 jurister og 3 læger (1736 oprettedes juridisk embedseksamen og samme år den første lægevidenskabelige læreanstalt, Kirurgisk Akademi). – Skolens præg af præsteskole var umiskendeligt.

SKOLENS GENREJSNING. DET LÆRDE UNDERVISNINGSINSTITUT. 1818-52

Meddelelsen om skolens nedlæggelse vakte stor bekymring i Fredericia, og forstanderskabet støttet af flere af byens formående mænd besluttede at henvende sig til kong Frederik 6. med bøn fra byens borgere om, at det „måtte tillades dem at etablere en læreanstalt i sammes sted, og at dertil måtte overlades skolebygningen og sammes inventarium", samt at en sådan skole, hvis den oprettedes, fremdeles måtte nyde en passende understøttelse.

En deputation på 3 mand rejste derefter til København for at forelægge bønskriftet for kongen. Efter at være blevet modtaget i to audienser kunne de rejse hjem med det glade budskab til fredericianerne, at majestæten ville opfylde deres bøn, og 14.2.1818 blev det ved kgl. resolution bestemt, at et „undervisningsinstitut" måtte oprettes, og at det foruden brugsret til skolebygningen med inventar kunne vente at modtage et årligt tilskud på 800 rigsdaler. På magistratens initiativ blev der derefter udnævnt en **Kommission** på 7 mand til at udgøre instituttets bestyrelse, og efter at den i København havde fået godkendt en plan for skolens ledelse og undervisning, kunne **Det lærde Undervisningsinstitut** ved skoleårets begyndelse 1818 åbne sine døre for 17 elever, der havde bestået optagelsesprøven.

Bortset fra, at skolen skulle styres af en 7 mands „kommission" (2 magistratspersoner, de 2 sognepræster, 2 forældrevalgte og rektor), der selv ansatte og lønnede lærerne, og at skolen kun skulle have 3 klasser med 3 faste lærere, gjaldt de samme regler som i landets øvrige lærde skoler, og skolen var som de underlagt Direktionen i København. Da dens lokale bestyrelse, Kommissionen, ikke adskilte sig meget fra det tidligere Forstanderskab ud over, at der var kommet 2 forældrevalgte med, var skolen stort set genopstået i sin gamle skikkelse undtagen på ét væsentligt område: dens økonomi var udskilt fra fællesskabet med de andre lærde skoler og måtte ud over den fastsatte støtte på 800 rigsdaler helt hvile i sig selv. At titlen rektor bortfaldt og erstattedes med „Førstelærer" eller „Bestyrer", betød kun lidt, da man snart genoptog den

gamle betegnelse. Lærerne tituleredes derimod ikke mere adjunkter.

Instituttets undervisning fulgte skoleloven 1809. Ifølge denne havde studentereksamen, examen artium, stadig kun én retning, den såkaldt **sproglig-historiske,** men loven havde dog betydet en vis forskydning bort fra religion og klassiske sprog (latin, græsk, hebraisk), idet historie, dansk og geografi indtog en mere fremtrædende plads, og desuden var helt nye fag kommet med: fransk og tysk (ikke engelsk), om end i beskedent omfang. Et nyt fag var også skønskrivning („kalligrafi") hvortil gerne benyttedes en lærer udefra, ofte en student. Af matematisk-naturvidenskabelige fag eksisterede kun aritmetik og geometri. Dominerende var stadig latinen med mere end dobbelt så mange timer som noget andet fag (10 ugentlig i hver af de 3 klasser). – Som et ekstra nyt fag optog Instituttet i 1834, i lighed med de fleste andre skoler, gymnastik på skemaet, men der gik et halvt hundrede år, inden skolen fik sin første lille gymnastiksal.

I den form, skolen hermed havde fået, kom den til at bestå i godt 30 år (1818–1852). Med de 5 skolestuer fra 1812 havde den god plads til sine 3 klasser og et lille bibliotek. De 3 klasser spændte over 8 års skolegang (2, 3, 3 år, efter optagelsesprøve i 10–11 års alderen). Discipeltallet blev aldrig større, end det havde været i den gamle latinskoles jævnt gode tid, d. v. s. ca. 25, men elevmaterialet var udvalgt, og ved at koncentrere undervisningen om små hold af de dygtigste var skolen i stand til jævnlig, om end nu og da med et eller to års mellemrum, at sende dimittender til universitetet. Arbejdet var under de 3 rektorer, der ledede skolen i disse år, præget af ro og stabilitet uden bemærkelsesværdige op- eller nedgange i discipel- og dimittendtal.

I alt nåede skolen i de 30 år at dimittere 51 disciple (hvoraf dog 1 ikke bestod eksamen). Ser man bort fra de 6 år, der nødvendigvis måtte gå, inden Instiuttet fik gjort første afgangshold klar (1824: 3 studenter), og de sidste 4 år, da systemet var under afvikling (1848–50: 1 student), havde det i virkeligheden kun taget 20 år at uddanne 50 studenter i den lille skole, en præstation, der ikke stod tilbage for andre lærde skolers.

Følger man disse 50 studenters senere livsvej, er det

interessant at se, i hvor høj grad præstestillingen stadig var det eftertragtede mål. Af de 34, der senere fuldendte et studium med en højere akademisk eksamen, blev de 20 præster, 7 jurister, 2 læger, 3 adjunkter (degnene er forsvundet), 1 polytekniker og 1 professor i filosofi. Blandt de øvrige finder man 3 med lærereksamen og en del, der påbegyndte et teologisk studium uden at fuldende det. Trods den fortsat præstelige dominans er det således tydeligt, at andre studier end det teologiske er ved at trænge frem.

I 1824 oprettede en af skolens gamle disciple og dimittend derfra i 1767, den 70-årige ugifte **Søren Bruun,** et legat på 1000 rigsdaler, hvoraf renterne skulle gives til „en uformuende og håbefuld discipel" i skolen. **Justitsråd Bruuns legat** trådte i kraft 1833 og er forblevet ved skolen, hvor det udbetales med 100 kr., det samme beløb som det ældre Pontoppidans legat. Søren Bruun var en af dem, der uden at studere videre nåede en høj stilling, idet han straks efter studentereksamen blev knyttet til Videnskabernes Selskabs landmåling, hvor han i kraft af sin enestående begavelse opnåede at blive øverste leder.

25 ÅRS INTERMEZZO. MIDDELSKOLEN. 1852–77

I 1852 dimitterede Instituttet sin sidste student. En ny eksamensordning (1850) stillede så store krav til udvidelse af undervisning og lærerpersonale, at Instituttet ikke så sig i stand til at opfylde dem. Fremtidig skulle studentereksamen tages ad to gange: 1 del, der efter 4 års skolegang bestod i en såkaldt **4. klasses hovedeksamen,** og 2. del **„afgangseksamen"** (nyt navn for studentereksamen), som skulle tages efter yderligere 2 års skolegang. Instituttet måtte nu indskrænke sig til at forberede til 4. klasses hovedeksamen og derefter lade disciplene fuldføre eksamen ved en af de større lærde skoler (eller universitetet). Skolen var dermed blevet en „middelskole". Men kort ef-

ter viste der sig en mulighed for at optage flere disciple, idet der (1855) oprettedes en særlig eksamen for ikke-studerende, en såkaldt **realeksamen** (1881 ændret til Almindelig forberedelseseksamen). Da også den krævede 4 års skolegang, kunne Instituttet uden at oprette nye klasser anbringe de ikke-studerende, realisterne, i klasserne sammen med de studerende, idet en lang række fag var fællesfag. Resultatet var, at Instituttet med et forøget discipeltal – og dermed forøget indtægt – kunne nøjes med de 4 klasser og kun behøvede en ringe udvidelse af lærerstaben.

Men der viste sig også senere andre muligheder for at forøge discipeltallet og dermed forbedre skolens økonomi, og de blev især udnyttet af den fremragende dygtige rektor **V. Bloch (1870–85).** Kort efter sin an-

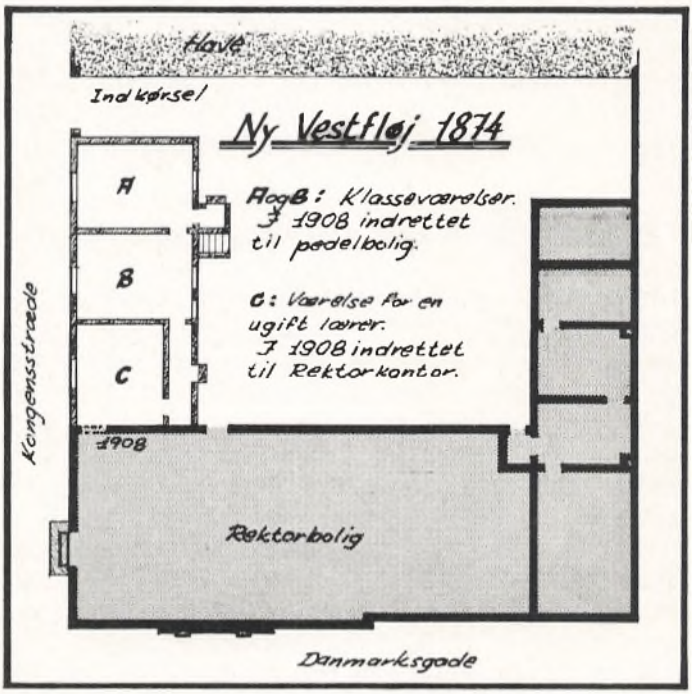

komst fik han oprettet en underskole på 2 klasser (10–12 år), der tilførte skolen et stort antal disciple uden at kræve mange flere timer, da klasserne til dels undervistes sammen, og et par år senere lykkedes det ham at overtage 35 elever fra en nedlagt privat realskole på den betingelse, at bestyreren (kaptajn Vaupel) blev ansat som lærer. I løbet af få år var skolens discipeltal dermed fordoblet, og da dens eksamensresultater (4. kl.s hovedeksamen og realeksamen) var særdeles gode, opnåede Instituttet i 1872 ret til selv at afholde begge eksamener på skolen. I overensstemmelse med, hvad der nu var blevet dens indhold, ændredes dens navn samme år til **Fredericia Latin- og Realskole,** et navn, den beholdt, til den i 1903 ophørte som privatskole.

Målet var dog at genvinde retten til at dimittere studenter. Da fremgangen fortsatte (1852: 30 disciple, 1877: 106) og skolens derved stærkt bedrede økonomi tillod udvidelse af lærerstaben (1852: 2 faste lærere, 1877: 6), modtog rektor Bloch bemyndigelse til at oprette 2 klasser oven over 4. klasse og derefter afholde studentereksamens 2. del ved skolen. I 1877

Vestfløjen mod gården (fot. 1974).

dimitterede skolen efter 25 års forløb sine første 6 studenter.

Det stærkt voksende discipel- og klassetal havde allerede længe før gjort det nødvendigt at forøge skolens lokaler. For den ansete og efterhånden meget indflydelsesrige rektor Bloch lykkedes det i 1874 at få bevilget midler til at erstatte den gamle vestlige bindingsværksfløj (langs Kongensstræde og skilt fra rektorboligen ved en indkørselsport) med en ny og større, grundmuret med rødstensmur ud mod gaden og (spinkelt) bindingsværk til gården. Velbevaret i det ydre står denne bygning der endnu. Ved dens opførelse forsvandt den gamle gadeport, og indgangen til skolegården blev (fra 1880) den endnu bevarede, smukke jerngitterport nord for den nye fløj.

Vigtigst var det dog, at bygningen gav plads til flere lokaler, idet der bl. a. blev indrettet 2 klassestuer og et stort værelse til bolig for en ugift lærer. En stor og høj kælder gav plads til brændsels- og vaskerum. Med denne udvidelse rådede skolen over 7 klasserum, idet de 5 gamle fra 1812 i østfløjen stadig var i brug.

Vestfløjen mod Kongensstræde (fot. 1974).

FREDERICIA LATIN- OG REALSKOLE. 1877-1903

Fra 1877 havde skolen således (foruden de 2 underklasser) 6 klasser, hvoraf de 4 forberedte til både 4. kl.s hovedeksamen og Almindelig forberedelseseksamen (som realeksamen ændredes til 1881), idet der i hver klasse sad studerende og realister sammen. Efter 4. kl.s hovedeksamen kunne man rykke videre op i 5. og 6. klasse og derefter afslutte med studentereksamen. Årsberetningerne viser, at skolen hvert år afholdt disse tre eksamener.

Nyordningen af studentereksamen 1850 og følgende år havde medført en vis modernisering af timeplanen. Religion var gået ned til samme antal timer som i vore dage, latin og græsk var reduceret en del og hebraisk helt forsvundet, men latin var dog stadig langt det største fag (6-8 timer i hver af de 6 klasser). Af moderne sprog dyrkedes alene fransk og tysk, medens engelsk kun var for realisterne. To nye fag var naturlære og naturhistorie, som medførte, at skolen måtte begynde at anlægge samlinger (foreløbig i skabe). Ejendommeligt var det, at oldnordisk var adskilt fra dansk som et særligt fag, der dog kun læstes i de to øverste klasser.

Ved siden af den almindelige sproglig-historiske linje oprettedes fra 1871 en matematisk-naturvidenskabelig studenterlinje, men Fredericia Latin- og Realskole magtede ikke at optage den fast på

Bygningen 1880 (tegning). Indskriften ET PVERIS PALMAE (også for drenge er der ære at vinde) er ikke et kendt citat, men må være formet og opsat af rektor Block.

skemaet. Ved særundervisning fik man dog omkring århundredskiftet forberedt nogle få disciple, så de tog matematisk eksamen (1898: 1, 1900: 2, 1901: 2), men derefter hørte det op.

Den kraftige stigning i discipeltallet fortsatte, også efter at skolen fra 1877 havde erhvervet dimissionsret (1877: 106, 1884: 170), og den standsede først ved rektor Blochs afgang 1885. Med discipeltallet (og indskrænkning af sammenlæsning i klasserne) voksede lærertallet (1877: 6, 1884: 9). Den næsten overvældende fremgang støttede i høj grad den efterhånden landskendte rektors, iøvrigt velbegrundede, ønske om en ny, stor udvidelse af skolebygningerne. Foruden betydeligt forøgede bevillinger på finansloven og udvidet støtte fra Fredericia kommune, af hvis byråd han var medlem, opnåede han uden større besvær, at rigsdagen 1880 vedtog en lov, hvorved Latin- og Realskolen fik overdraget de hidtil benyttede bygninger med tilhørende grunde til ejendom. Derved blev det muligt at optage tilstrækkelig store lån (hos Fredericia kommune og Fredericia Sparekasse) til opførelse af en helt ny og stor skolebygning. Den blev bygget i sommeren 1880 på havearealet og havde 2 etager, der rummede 10 klasseværelser foruden en gymnastik- og forsamlingssal.

Indgangsporten 1880 (fot. 1974).

Efter at rektor Bloch i 1885 havde forladt skolen, stagnerede discipeltallet og lå gennemsnitlig omkring 150 århundredet ud. Det skete til trods for, at hans efterfølger straks efter (1886–87) fik oprettet 3 nye forberedelsesklasser under de to tidligere, således at der nu var 5 forberedelsesklasser, begyndende med 6–7 årige børn. Da de nyoprettede klasser tilførte skolen ca. 30 børn, betød stagnationen i virkeligheden en betydelig tilbagegang i discipeltallet i de højere klasser og, som det snart viste sig, i dimittendtallet. Den afgåede rektors tid kom derved til at stå i en

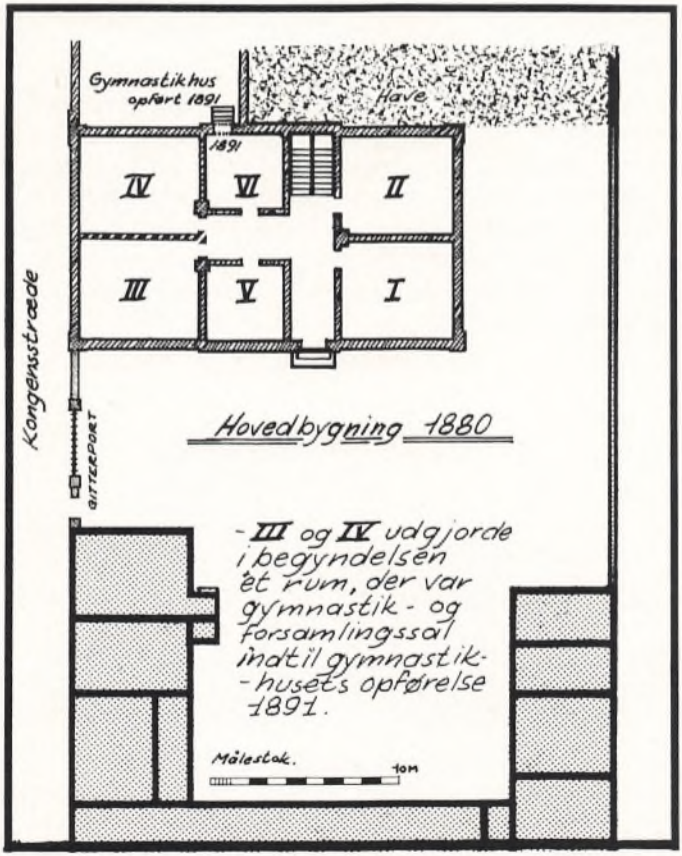

særlig glans, og hans efterfølger, rektor **J. Secher (1885-93),** fik tildels skylden for tilbagegangen, hvad der skal have været hovedårsagen til, at han tidligt forlod skolen. Ifølge udtalelser af to af de – nu afdøde – lærere, der dengang var ved skolen og kendte forholdene, skyldtes tilbagegangen imidlertid ikke rektor Sechers mindre dygtighed, men det forhold, at skolerne i Kolding og Vejle netop på den tid (1884–85) opnåede dimissionsret og derved tiltrak sig en stor del af de disciple, som ellers ville være gået til Fredericia. Rektor Blochs indsats havde været fremragende, men skolens succes i hans sidste tid beroede for en væsentlig del på det monopol, den en tid havde inden for det sydøstjyske område.

Fredericia Latin- og Realskole dimitterede i de 27 år fra 1877–1903 i alt 143 studenter. Det gav et årsgennemsnit, som aldrig før var nået, end ikke i den gamle latinskoles største glansperiode 100 år tidligere, i 1770'erne. Kaster man blikket på udviklingen i skolens dimittendtal, bliver den stærke opgang 1877–85 og den derpå følgende nedgang særdeles markant, men det behøver som nævnt ikke at være udtryk for, at skolen efter 1885 var blevet mindre ydedygtig.

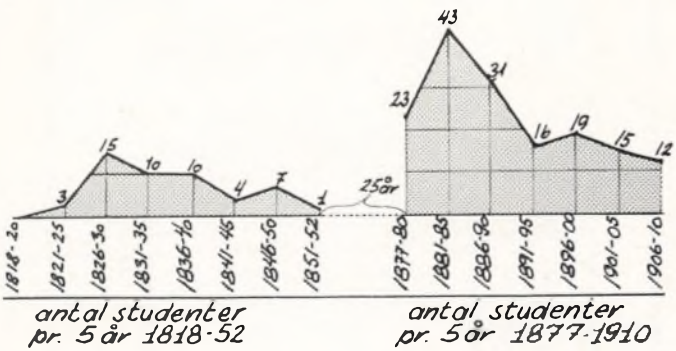

For skolens økonomi var det af stor værdi, at Secher i 1886–87 udvidede skolen med de 3 nederste forberedelsesklasser. Derved steg indtægten af skole-

penge, uden at udgiften til lærerlønninger steg tilsvarende. En af grundene hertil var, at samtidig holdt de første (3) kvindelige lærere deres indtog i skolen, og deres arbejdskraft var billigere end deres mandlige kollegers, især da de kun underviste i forberedelsesklasserne. Det skal tilføjes, at skolen en halv snes år senere også åbnede sine døre for kvindelige disciple. Efter at man i nogle år undtagelsesvis havde ladet piger deltage i undervisningen, fik de i 1897 almindelig adgang, også til at tage eksamen.

Rektor Secher nåede inden sin afgang at give skolebygningen en ny udvidelse. I 1891 fik han på skolens nordside tilbygget et **gymnastikhus** langs Kongensstræde på en grund, byen forlængst (1851) havde skænket skolen. Det store gymnastiklokale kom tillige til at tjene som forsamlingssal, en funktion, det bevarede lige til 1940, hvad en del ældre elever og lærere endnu vil mindes, når de tænker tilbage på den gamle skoles morgensang, festaftener og – skriftlig eksamen. Af særlig værdi var det, at man ved udvidelsen

Gymnastikhuset mod Kongensstræde (fot. 1974). Øverste række vinduer er tilmuret. Rummet var højt med åben tagstol og har nu 2 etager, den øverste med ovenlys. Gulvet lå over 2 m under hovedbygningens og en trætrappe førte fra indgangsdøren ned i salen.

fik frigjort 2 klasseværelser, der hidtil sammenlagt havde tjent som gymnastik- og forsamlingslokale.

FREDERICIA HØJERE ALMENSKOLE 1903-40

Året 1903 blev skelsættende i skolens historie. For det første blev den fra at være en privat, selvejende institution Fredericia kommunes ejendom. For det andet ændredes de højere skolers struktur og indhold fundamentalt.

Den stilstand i discipeltallets vækst, der længe havde været mærkbar, fulgtes ved århundredskiftet af tilbagegang – bl. a. som følge af konkurrence fra de i disse år oprettede private realskoler – og dermed af nedgang i indtægterne. Da samtidig lærerlønningerne måtte forhøjes, kæmpede skolen med et stadig voksende underskud, der ikke kunne udlignes trods øgede tilskud fra stat og kommune. Til tider var det så galt, at lærergagerne ikke kunne udbetales, før der var indkommet skolepenge. Da der tillige henstod en stor, uafdraget gæld til kommunen siden byggeriet 1880, lå den tanke nær at lade denne overtage skolen. Da byrådet viste sig villigt, blev der hurtigt sluttet en overenskomst, hvorved kommunen fra 1.1.1903 uden videre overtog skolen med al formue og gæld. Fra 1903 lå derefter skolens lokale styrelse hos Fredericia byråd med dets skolekommission og skoleudvalg.

Samme år kom en ny skolelov, hvorved reglerne for undervisning og eksamener ved de lærde skoler gennemgik dybtgående ændringer samtidig med, at de fremtidig betegnedes „Højere almenskoler". Fredericia Latin- og Realskole kom derefter til at hedde **„Fredericia kommunale højere almenskole",** et navn, den beholdt til 1940.

Ved ordningen af 1903 ophævedes den gamle sproglig-historiske" studentereksamen og erstattedes af to nye: klassisk-sproglig og nysproglig, medens den matematisk-naturvidenskabelige (fra 1871) fortsatte i noget ændret form. Af de 3 retninger så man sig

i Fredericia foreløbig kun i stand til at optage den nysproglige. Det betød en betydelig omlægning af sprogskemaet. Græsk forsvandt, og latin kom ned på et lignende timetal som hvert af de moderne sprog. Som erstatning for den derved tabte undervisning i klassisk kultur indførtes det nye fag oldtidskundskab med det antal timer, som det siden har bevaret. Dominerende blev nu de moderne sprog engelsk, tysk og fransk, der i de øverste klasser fik det højeste antal timer, et enkelt læsefag kunne opnå (henholdsvis 5, 4, 4).

Klasseopbygningen blev fornyet ved, at de 4 klasser, der dels forberedte til studentereksamens 1. del, dels til Alm. forberedelseseksamen, blev afløst af 4 såkaldte mellemskoleklasser, hvori der ikke skelnedes mellem studerende og ikke-studerende, og som afsluttedes med én eksamen, mellemskoleeksamen. Først når den var bestået, skiltes vejene, og de, der ville studere, kunne gå ind i det 3-årige gymnasium og afslutte med studentereksamen, medens de ikke-studerende kunne gå ind i den 1-årige realklasse og slutte med en realeksamen. Med denne ordning bortfaldt den gamle 4. kl.s hovedeksamen og Alm. forberedelseseksamen ved de højere almenskoler (den sidste levede videre ved private skoler).

Nyordningen af 1903 viste sig overordentlig gavnlig for skolen. Det tog mange år at oparbejde de nye klasser og afvikle de gamle (første realeksamen afholdtes 1908, første nysproglig eksamen 1910), men derefter begyndte en stærk og vedvarende vækst i såvel skolens elevtal som eksaminandtal. Et par tal viser tydeligt den stærke vækst:

Antal elever:
1903: 144
1910: 275
1920: 425
1930: 452
1940: 379

Den nedgang, der her ses i 1930-erne, var kun tilsyneladende. Det, der skete, var blot, at skolen 1934–39 afviklede sine 5 forberedelsesklasser med én klasse om året. Da det betød en afgang på ca. 140 elever, var der altså i virkeligheden fortsat fremgang for skolens øvrige afdelinger. Også i senere tider har skolen lettet sig for sin overbefolkning ved at skære klasser fra forneden. Tiden var blevet en anden, end dengang man af økonomiske grunde søgte at trække så mange elever til som muligt.

Fremgangen satte sig først spor i et stort antal mellemskoleelever. Allerede 1908 måtte man begynde at dele enkelte mellemskoleklasser, og et par år senere havde de alle en a- og en b-afdeling. Op mod 1940 var der ca. 50, der tog mellemskoleeksamen, og antallet blev ikke senere ret meget større (højest i 1955: 68).

Også realklassen voksede hurtigt til, da den (1907) var blevet oprettet. Dens elevtal svingede en del fra år til år, men lå gennemgående på 15–25. Først fra 1940 fandt man det nødvendigt nu og da at dele realklassen.

Noget længere tid tog det at få gang i studenterproduktionen. Dels kunne man ikke holde eksamen efter den nye ordning før 1910, dels svækkede verdenskrigen 1914–18 utvivlsomt tilgangen til gymnasiet. I hvert fald ser man helt op til 1920 det ejendommelige, at der årlig dimitteredes mere end dobbelt så mange realister som studenter. Men fra 1920 steg studenternes antal hurtigt. Medvirkende hertil var det sikkert, at man endelig fik oprettet en **matematisk linie** og kunne dimittere de første matematikere i 1921. Få år efter var der lidt flere studenter end realister, men forskellen var foreløbig ikke stor. Først 30 år senere begyndte studentertallets himmelflugt samtidig med, at realisttallet nåede maksimum. Medens der indtil 1920 ikke dimitteredes mere end 5–10 studenter årlig, var antallet ved 1940 vokset til 25–30. Ingen vidste, at dette kun var den første, spæde begyndelse til en gymnasieudvikling, der med tiden ville sprænge alle rammer.

Det stigende antal mellemskoleklasser gjorde nogle få år efter 1903 lokaleproblemet akut. Man forstod, at et par enkelte nye klasseværelser ikke ville strække til, og påtænkte derfor en større udvidelse. Flere planer var fremme, men til sidst besluttede man sig for den billigste: at bygge en 3. etage oven på skolebygningen fra 1880. Byggeriet fandt derefter sted i 1908. Den nye etage fik nøjagtig samme rumfordeling som

de to nederste, og udvendig kom den til sammen med dem at udgøre en ganske smuk helhed. At byggeforetagendet var højst dristigt og medførte, at underbygningen sank og slog revner, så svære jerndragere lidt senere måtte indlægges på langs og tværs i ydermurene, fik ikke varige følger. Bygningen blev stående og har tjent som skolebygning indtil den dag i dag

Ved udvidelsen vandt man 6 klasselokaler (4 store og 2 mindre), og kort efter indrettede de to daværende faglærere med stor opfindsomhed et fysiklokale og et naturhistorielokale i bygningens loftsetage, så der faktisk blev 4 etager. Begge faglokaler var små, men fungerede – efter sigende – udmærket, lige til skolen blev rømmet i 1940.

Et spørgsmål, der samtidig trængte sig på, var indretning af en bolig for **skolens pedel**. Hertil valgte man vestfløjen ud mod Kongensstræde (fra 1874, se s. 24). De 2 klasseværelser her kunne nu efter skoleudvidelsen undværes og blev samme år, 1908, ombygget til en lejlighed for pedellen. Det er formentlig på samme tid (måske lidt tidligere), at den ende af fløjen, der

Skolens hovedfløj efter påbygning af 3. etage 1908 (fot. 1918).

stødte op til rektorboligen, og som hidtil havde været beboet af en ugift lærer, blev indrettet til et særligt rektorkontor med indgang både fra gården og fra rektors entré.

Videre end til nedlæggelse af 2 klasseværelser kunne man imidlertid ikke gå, og derfor måtte et par af de ældgamle lokaler i den lave østlige bindingsværks fløj – som fandtes for ringe til pedelbolig – fortsat benyttes, bl. a. til biblioteket, som fik sin blivende plads her.

Udvidelsen 1908, der gav rådighed over ca. 20 rum (de 2 faglokaler medregnet), dækkede ret godt lokalebehovet en tid, men fra 1920 var klasserne blevet så mange, at forholdene begyndte at blive snævre, og især følte den fortsatte brug af den brøstfældige østfløj utilfredsstillende. Tanken om at bygge en helt ny skole dukkede nu og da op, men afvistes af kommunen i de økonomisk vanskelige år efter 1. verdenskrig. For dog at komme helt væk fra de små og yderst slette lokaler i østfløjen opnåede man i 1920, at et enkelt værelse i rektorboligens østlige ende blev inddraget og gjort til klasseværelse, hvortil der blev adgang gennem den samme dør i gårdens hjørne, som i mere end 100 år havde ført ind til de gamle klasseværelser. Værelset gav kun plads for en af de dengang små nysproglige klasser, men det var dog højloftet, lyst og velisoleret. Derefter blev de ældste rum i bindingsværksfløjen kun brugt til bibliotek, hvad de for øvrigt med deres fugt og støv var slet egnede til. Alene det meget store rum i den grundmurede del af bygningen blev tilbage af de fra 1812 stammende klasseværelser. Mange gamle elever og lærere vil endnu huske, hvordan dette skolens største rum med de tre vinduer ud til Danmarksgade gennem mange år tjente som klasseværelse, sanglokale, mundtlig eksamenslokale (isoleret beliggenhed) og som Sermos mødelokale.

Efter 1920 skete der ikke flere ændringer på bygningerne i Kongensstræde. Foruden de ca. 18 rum i hovedbygningen vedblev man lige til 1940 at benytte de

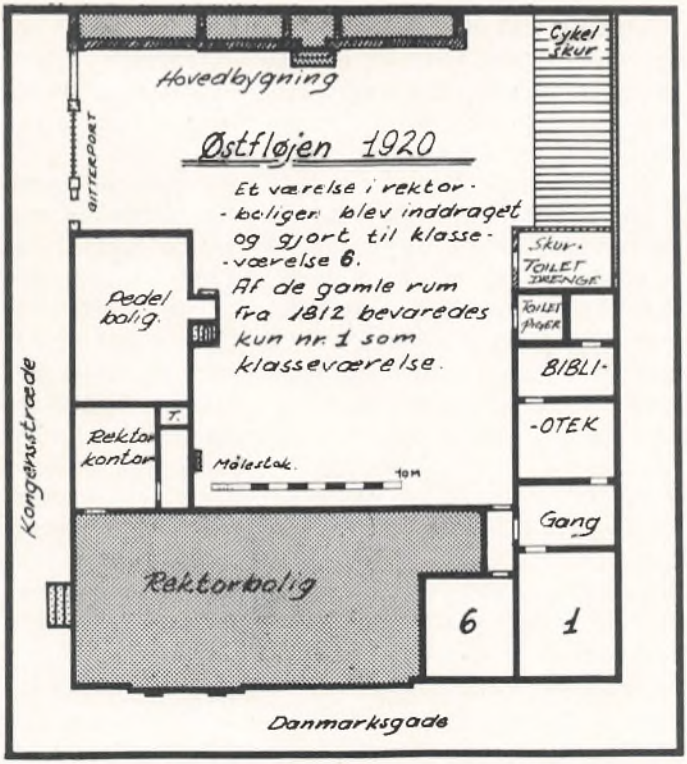

2 lokaler – det store og det lille – i rektorfløjen på den anden side af gården. Klassernes antal blev trods alt ikke større, end at undervisningen kunne gennemføres ved vandreklasser, og en stor lettelse gav det, at man de sidste år frigjorde sig for de 5 forberedelsesklasser.

Væksten i klassernes antal bragte flere og flere lærere til skolen. I 1903 var der foruden rektor kun 7 heltidsansatte lærere samt i forberedelsesklasserne 4 lærerinder. I 1915 genindførtes betegnelsen adjunkt og i 1920 nyoprettedes **lektorstillingen,** hvorved de 7 ældste af skolens i alt 12 adjunkter blev udnævnt til lektorer, hvorefter der i et par år var flere lektorer end adjunkter. Mangel på gymnasielærere havde for øv-

rigt medført, at en del af disse stillinger var blevet besat med lærere uden akademisk uddannelse. I 1940 var antallet af lærere steget til 19: 7 lektorer, 10 adjunkter og (efter forberedelsesskolens ophør) 2 lærere.

Allerede før 1920 var en ny tid på vej ind i den gamle skole. I 1903 dimitteredes de 3 **første kvindelige studenter.** Der gik derefter 2 år, inden den næste kom (hun var for øvrigt den eneste student i 1905), men derefter steg antallet langsomt, fortrinsvis inden for den nysproglige retning. Også i den højere lærerkreds trængte kvinderne frem, selv om ældre mandlige kolleger længe betragtede dem med skepsis. I 1912 ansattes for første gang en kvinde (mag. art.) med timer i gymnasiet, men udviklingen gik langsomt. I en lang årrække var der 2, og endnu i 1940 var af lærerforsamlingens 17 lektorer og adjunkter kun de 3 kvindelige.

Mindst mærkede vistnok **eleverne** den ny tids frembrud. Stort set opretholdtes over for dem gennem hele perioden de nedarvede strenge krav om disciplin og orden, som af alle ansås for en absolut betingelse for et godt skolearbejde. Lydighed og respekt over for lærerne og de af dem håndhævede ordensregler var en selvfølge, men disciplinen var dog ingen kadaverdisciplin, og uanset de strenge regler var elevernes forhold til lærerne i almindelighed frit og utvungent, ofte præget af humor og munterhed. Men elevdemokrati i moderne forstand var fuldkommen utænkeligt. Ville eleverne danne foreninger og holde møder eller fester, måtte det foregå uden for skolens mure, og selv dér var de under et vist opsyn. Det var noget nyt, da gymnasiasterne i efteråret 1918 fik tilladelse til at oprette foreningen **Sermo** med adgang til på skolen at holde møder med foredrag og diskussioner og, ved visse lejligheder, arrangere selskabelige sammenkomster med underholdning og dans. Foreningen fik god tilslutning og skabte kort efter en af skolens bedste traditioner, den årlige sermorevy, der mere end

noget andet viste, hvilket forhold der bag skolediscipliner bestod mellem elever og lærere. Derimod fik en samme år oprettet idrætsklub Vidar kun en kort levetid, og på samme måde gik det en i 1925 under storstilede former stiftet forening af gamle elever, „Fredericianersamfundet". Skønt den blandt sine talrige (over 200) medlemmer talte flere landskendte personer foruden skolens rektor og flere lærere, levede den kun i få år. – Sermo bestod og blev den første begyndelse til det foreningsliv, som senere udfoldede sig så rigt i gymnasiet.

Det var ikke mangel på almindelige klasseværelser, der efter ca. 1920 gjorde det ønskeligt at få en ny skolebygning. Klasseværelsernes antal slog lige til (20 rum til 20 klasser), men så var også alt besat, og de faglokaler, som efterhånden krævedes i en tidssvarende skole, var enten alt for snævre (fysik og naturhistorie) eller manglede helt (geografi, sang, tegning, håndarbejde), og det samme gjaldt en række andre lokaliteter, som dårligt kunne undværes (et anvendeligt bibliotek, spiserum for eleverne, baderum ved gymnastiksalen, inspektørkontor m. m.). Der var ingen mulighed for at skaffe plads til blot en lille del af alt dette, og dertil kom, at bygningernes tilstand ikke var tilfredsstillende. Stadig levede frygten for, at hovedbygningen kunne styrte sammen. I stormvejr raslede og knagede det så uhyggeligt i den påbyggede 3. etage, at rektor nu og da under et eller andet påskud sendte eleverne hjem. Tiden har vist, at frygten for sammenstyrtning var ugrundet, og at larmen skyldtes bevægelser i de løst opsatte skillevægge, men det vidste man ikke dengang. Endnu mere ængstedes man ved, at bygningen med sin eneste, meget smalle trætrappe gennem 4 etager frembød en stor brandfare for de ca. 400 børn, der dagligt opholdt sig i den. Det søgte man ganske vist at råde bod på ved at fastsætte stigetrin af jern udvendig på muren fra et af de øverste vinduer ned til jorden (ud mod Kongensstræde; de er senere fjernet), men ingen havde rigtig tillid til værdien deraf.

Endelig, og ikke mindst, skyldtes ønsket om at forlade skolen, at alle bygningerne var gået stærkt i forfald som følge af manglende vedligeholdelse i krigsårene.

Under disse forhold kom i 1920 rektor **H. P. Sørensen** (1920–43) til skolen. I de følgende år arbejdede han utrætteligt på at overbevise byrådet om nødvendigheden af at få bygget en ny skole. Trods den respekt og anerkendelse, denne dygtige skoleleder vandt sig i alle kredse, lykkedes det ham ikke før sidst i 1930-erne, efter at tiårets almindelige økonomiske krisetilstand var nogenlunde overvundet. I årene indtil da arbejdede han imidlertid energisk på at forbedre skolens lokaler og inventar ved hyppige istandsættelser og fornyelser, og takket være hans praktiske sans og hans glimrende forhandlingsevne over for myndighederne lykkedes det ham efterhånden at gøre skolen ikke alene til et – under de givne forhold – udmærket arbejdssted, men også til et tiltalende og behageligt opholdssted for såvel lærere som elever. Selv befandt han sig godt i den gamle skole, hvor han i sin ungdom havde virket som lærer (1899–1905) og var fortrolig med alle forhold. Et sted har han kort og på sin stilfærdige måde udtrykt sit syn på skolen i disse år: „Trods alle mangler befandt egentlig både lærere og elever sig ganske godt i den gamle skole; der var en vis hygge over de gammeldags forhold". Mange gamle lærere og elever kan af fuldt hjerte tilslutte sig disse ord. Rektor Sørensen blev den sidste af de i alt 11 rektorer, der i årene 1808–1943 residerede i den ærværdige rektorbolig, og han forlod den ikke, da skolen i 1940 flyttede ud til det nye gymnasium.

Den 10. januar 1938 vedtog Fredericia byråd at opføre en ny skolebygning på 6. Julivej ved Nørreport. Under de forudgående forhandlinger havde rektor Sørensen langtfra fået alle sine ønsker med hensyn til bygningens størrelse og indretning opfyldt, men det væsentlige var dog opnået. Bygningen blev projekteret til at koste 1 million kr. og skulle opføres efter tegning af arkitekt B. Billund. Samme sommer blev ar-

bejdet påbegyndt (grundsten nedlagt 24.9.), og det beregnedes fuldført sidst på året 1939. Udbruddet af 2. verdenskrig i september 1939 og den følgende strenge vinter sinkede imidlertid tilførslerne af materialer så meget, at bygningen først stod færdig i april 1940. Netop da indvielsesdatoen var fastsat, kom pludselig den tyske besættelse af landet 9. april, og overtagelsen af bygningen fik et helt andet forløb end beregnet.

Da man nærede frygt for, at besættelsesmagten ville beslaglægge bygningen til militært brug, hvis den stod tom, blev det besluttet at foretage indflytning omgående. Da eleverne samledes i gymnastiksalen til morgensang d. 12. april, fik de at vide, at flytningen til den nye skole skulle foregå straks. Efter at rektor i en kort, bevæget tale havde taget afsked med den gamle skole, og man havde sunget: Vor Gud han er så fast en borg, vandrede eleverne og lærerne i sluttet procession ud til den nye bygning og samledes i auiaen, hvor rektor i en ny kort tale erklærede bygningen taget i brug og udtalte sine varme ønsker for dens fremtid i et frit Danmark. Efter at have sunget Kongernes konge, skiltes man, men samme dag begyndte flytningen af den gamle skoles samlinger og inventar, de større ting transporteret på lastbiler, de mindre båret hele vejen af de mange elever, der havde stillet sig til rådighed. Udflytningen skete på en fredag. Den følgende mandag begyndte den almindelige skolegang i den nye bygning. Først henimod krigens afslutning omtrent 5 år senere blev den besat af tyskerne.

GYMNASIET PÅ 6. JULIVEJ. 1940-1974

Efter rektor Sørensens forslag vedtog lærerrådet straks efter bygningens overtagelse at ændre skolens navn til **Fredericia Gymnasium.** 4 år senere, i juleferien 1944, blev på rektor Erik Lunds initiativ efter flere læreres ønske indskriften fra den gamle bygning ET PVERIS PALMAE (også for drenge er der ære at vinde) opsat på den nye bygnings facade.

Da skolen overtog bygningen, bestod udvidelsen ikke i et øget antal klasseværelser. Til de 16 klasser, der rykkede ind i 1940, var der kun 15 regulære klasseværelser mod 18 i den gamle skole, men til gengæld var der nu kommet et stort antal (9) faglokaler for de matematik-naturvidenskabelige fag på 2. sal foruden de rummelige speciallokaler for sang, sløjd, tegning og håndarbejde (de to sidste fælles) samt 2 gymnastiksale, og skolen var desuden udstyret med tidens moderne bekvemmeligheder som spisestuer, omklædnings- og baderum, toiletter etc.

Bygningens ruminddeling var stort set den samme som nu, men brugen af lokalerne har i tidens løb på grund af den opståede pladsmangel skiftet en del.

I **kælderen** var der en stor cykelplads, som 1967 blev ombygget til de 2 nuværende spisestuer. De oprindelige spisestuer er efter flere omskiftelser endt med at blive klassikerværelse, formningslokaler og bibliotek.

I **stueetagen** var der dengang bag aulaens talerstol et ret stort bibliotek, som nu er delt i 2 små klasseværelser. Af de to små rum, der stadig findes på hver sin side af indgangen fra gården, var det østlige oprindelig kontor for indre inspektor, medens det vestlige stadig har været boglager og kontor for bibliotekaren (og en tid klasseværelse).

På **1. sal** var det nuværende geografilokale oprindelig tegne- og håndgerningslokale, og det nuværende lille inspektørkontor ved siden af rektorkontoret var lægeværelse. I de allersidste år har administrationens vækst medført, at det dertil stødende klasseværelse er blevet kontor for rektors sekretærer.

På **2. sal** var der foruden de fysiske og naturfaglige faglokaler, som stadig optager etagen, kun et enkelt klasseværelse (E, for realklassen), som for få år siden blev inddraget til kemilokale.

I den **østre sidefløj** er det oprindelige sanglokale (efter en tid at have været i kælderen) bevaret, men dets lille baglokale (til musik-

instrumenter o. l.) er blevet boglager. Derimod er i **vestre sidefløj** det oprindelige sløjdlokale og dets baglokale (til værktøj og materiale) blevet helt inddraget til klasseværelser (nr. 15 og 16).

Som gymnasieskole kom bygningen kun til at fungere i 34 år, en meget kort tid sammenlignet med dens ældre forgængere. Ikke desto mindre viste det sig, at medens den i 1940 var en af landets rummeligste og mest moderne indrettede, var den allerede længe før 1974 en af de mest overfyldte og mindst tidssvarende. En udvikling i stormtempo havde sprængt alle rammer.

Et blik tilbage på de 34 år viser tilmed, at forvandlingen først satte ind ved midten af 1950-erne. I perioden 1940–ca. 1955 var skolens vækst næsten umærkelig og truede på ingen måde de lagte rammer. Her skal kun anføres ganske få tal for at vise dette:

	Elevtal	Klassetal	Studentertal	Realisttal
1940:	379	16	34	35
1954:	411	17	38	32

Den lille vækst, der her kan iagttages i elevtal og klassetal, var ikke uforudset og kunne ikke volde pladsvanskeligheder. Men helt anderledes ser tallene ud efter 1955:

	Elevtal	Klassetal	Studentertal	Realisttal
1955:	433	18	37	44
1970:	543	30	142	11

Tallene viser en i sig selv faretruende stigning i det samlede elevtal i en skole, der var beregnet til højst at rumme ca. 450 elever, men langt alvorligere var det, at klasseantallet var steget til 30, dvs. dobbelt så meget som de 15, skolen var bygget til. Endelig viser tallene, at den stærke vækst alene var sket i gymnasieklasserne, idet realafdelingen med dertil hørende klasser var svundet stærkt ind.

Årsagerne til denne voldsomme vækst i gymnasiet var mange, men de fleste kan føres tilbage til én fæl-

les hovedårsag: samfundets næsten eksplosive udvikling fra 50-erne til vor tids teknificerede og demokratiserede velstandssamfund. Velstanden betød utvivlsomt mest, ikke alene derved, at flere og flere forældre økonomisk blev i stand til at lade deres børn gå i gymnasiet, men også ved, at samfundet gjorde uddannelsen billigere. Allerede sidst i 30-erne var betalingssystemet blevet demokratiseret, således at skolepengene gradueredes efter forældrenes indtægt, og små indtægter blev helt fritaget, men i 1950-erne ophævedes skolepengesystemet helt, og lærebøger og andet skolemateriel blev desuden gratis, og snart efter indførtes et understøttelsessystem – nu i form af Statens Uddannelsesstøtte – der fjernede den sidste

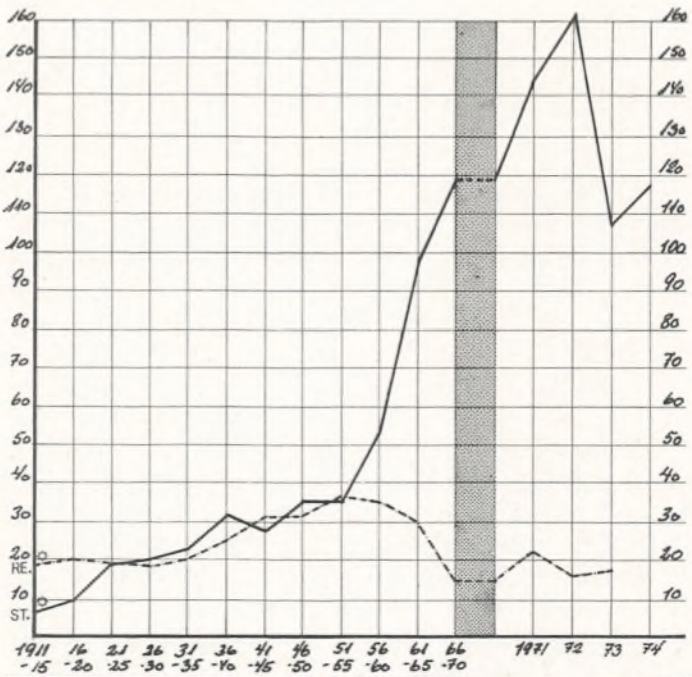

Gennemsnitligt årligt antal studenter og realister pr. år 1910-70

Antal studenter og realister 1970-74

rest af økonomiske hindringer for at gå i gymnasium.

Men også samfundets teknificering satte sine spor. Det store flertal af gymnasiaster gik til den matematisk-naturvidenskabelige afdeling, selv om den sproglige også var i stærk vækst. Denne tendens kan iagttages helt tilbage i slutningen af 30-erne, men bliver helt tydelig efter 1940. Fra den tid og gennem hele perioden udgjorde de sproglige gennemsnitlig knap 40 %, matematikerne godt 60 % af studenterne. At begge afdelinger samtidig var i stærk vækst, ses af tallene:

	Sproglige	Matematiske
Antal studenter 1941–1950	120	197
„ „ 1961–1970	412	667

Også andre faktorer end de økonomisk-tekniske medvirkede dog i høj grad til den stærke udvikling. Her skal blot nævnes enkelte af de **undervisnings- og eksamensreformer,** der i 60'erne på forskellige måder lempede betingelserne for at blive student. I 1963 indførtes en ny karakterskala, der faktisk betød en sænkning af „dumpegrænsen". Samme år indførtes den såkaldte „grendeling" af gymnasiet, en i sig selv værdifuld reform, der gjorde det muligt for gymnasiasterne at specialisere sig i fag, der særlig svarede til deres evner og interesser, men som nødvendigvis måtte medføre reduktion af kravene inden for nogle af de almendannende fag. Desuden gennemførtes efterhånden i mange fag reduktioner i eksamenspensa og i antallet af eksamensfag ud fra tidens nye pædagogiske lære, at skolens „målsætning" – der bestandig debatteredes – ikke skulle være tilegnelse af kundskaber – „kontant viden" – men udvikling af selvstændig tænkning, kritisk sans og skabende (kreativ) evne. På mangfoldige måder ændredes derved undervisningsformen (gruppeundervisning) og eksamensformen (forberedelsestid til mundtlig eksamen). Lærebøgerne blev ganske vist flere og flere og tykkere og tykkere, men kundskabskravene blev tilsvarende mindre. –

Utvivlsomt betød alt dette, at vejen til studentereksamen blev lettere. Reformerne fortsatte ind i 70-erne og er næppe endt. Et par af de sidste er bestemmelserne om, at en elev selv træffer afgørelse om sin oprykning i næste klasse, og at en eksaminand, der har fået en særlig dårlig karakter, kan kræve ny eksamination. Tænkes udviklingen ført videre, må det ventes, at karaktergivning og eksamener afskaffes, hvad der sikkert yderligere vil fremme tilgangen til gymnasiet.

Når klassernes antal 1955–70 steg langt stærkere, end elevtallets vækst i sig selv nødvendiggjorde (elevtallets vækst: 25 %, klassetallets: 66 %), skyldtes det især grendelingen, der medførte, at skolen fra 1964 havde 4 **studenterretninger:** klassisk-sproglig, nysproglig, matematisk-fysisk og matematisk-naturfaglig, hvad der nødvendiggjorde oprettelse af flere specialklasser. En kort tid kunne skolen dæmme op for overfyldningen ved at gribe til det gamle middel: nedlæggelse af nogle af de nederste klasser. I 1959–61 forsvandt 1. og 2. mellemklasse, hvad der frigjorde 4 klasseværelser (samtidig ændredes 3. og 4. mellemklasse og realklassen til 1., 2. og 3. real med bortfald af mellemskoleeksamen), men det gav kun en forbigående lettelse. Foruden at foretage en lang række ændringer i lokalernes fordeling og brug for at skaffe flere klasseværelser og nye faglokaler (geologi, kemi), tyede man i 1968 til den udvej at bygge en træbarak i skolegården, hvad der gav et par klasseværelser, men langtfra afhjalp pladsmangelen, der fortsat nødvendiggjorde udstrakt brug af vandreklasser. Nedlæggelsen af de 3 realklasser 1971–73 (sidste realeksamen 1973) gav slet ingen lettelse, idet skolen samtidig måtte oprette klasser til **Højere Forberedelseseksamen:** 2 i 1971 og 2 i 1972. Inden de 3 realklasser var helt forsvundet, var således 4 HF-klasser rykket ind, hvad der gjorde det nødvendigt i 1971 at bygge endnu en barak i gården. Det eneste, der fik elevtallet til at dale en del de sidste par år (1970: 543, 1973: 508 elever), var oprettelsen af et gymnasium i Middelfart, men dels ville

det have alt for ringe virkning på pladsforholdene, dels var det allerede da besluttet at foretage en stor udvidelse af gymnasiet i Fredericia.

Allerede i 50'erne, da pladsforholdene begyndte at blive trykkende, opstod tanken om en udvidelse af skolebygningen, og under indtryk af den fortsat stærke vækst i gymnasieafdelingen vedtog byrådet i 1962 at bevilge 3,6 mill. kr. dertil. Af flere grunde trak sagen imidlertid ud, og først i 1968 blev der vedtaget en foreløbig plan. Udvidelsen skulle bestå i tilbygning af en stor fløj på sportspladsen nord for skolen og ansloges nu at ville koste 8 mill. kr. Efter at endnu en del ændringer var vedtaget, godkendtes en endelig plan i 1970, men udgiften var nu så stor, at den tanke meldte sig, at det ville være fordelagtigere at bygge et helt nyt gymnasium, der langt bedre kunne opfylde en moderne tids krav. Tanken vandt tilslutning, og 6.3.1972 vedtog byrådet at opføre en ny skolebygning på hjørnet af Nørrebrogade og Indre Ringvej. Kort efter påbegyndtes arbejdet, og efter sommerferien 1974 kan den nye bygning tages i brug.

Nogle få hovedtræk i gymnasiets øvrige udvikling i den begivenhedsrige periode 1940–74 skal kort skitseres i det følgende.

Det meste af **besættelsestiden 1940–45** hengik uden forstyrrelser i skolens arbejde. At tyskerne i efteråret 1944 besatte to af byens folkeskoler, hvorefter gymnasiet måtte stille nogle af sine lokaler til rådighed for skolerne, var ubehageligt nok, men greb ikke ind i undervisningen. Vanskeligere blev forholdene, da værnemagten i begyndelsen af 1945 beslaglagde begge skolens gymnastiksale og 5. marts hele gymnasiebygningen. Få dage senere lykkedes det dog at få lokaler i to af byens ikke beslaglagte private realskoler, hvor undervisningen kunne foregå i eftermiddagstimerne fra 13–17, ganske vist i stærkt indskrænket omfang, men dog sådan, at skolen i maj–juni kunne afholde eksamener og årsprøver på nogenlunde tilfredsstillende måde. Først flere måneder efter befrielsen rømmede

tyskerne helt gymnasiebygningen (25.8.45), der havde været indrettet til lazarat for hårdtsårede, men efter en grundig istandsættelse kunne den igen tages i brug efter sommerferien.

Gymnasiets stærke vækst og ændringerne i dets struktur og arbejdsformer i 60'erne betød i sig selv en forvandling, som ingen tidligere periode kunne opvise magen til. Men det, der gjorde gymnasiet af 1970 så dybt forskelligt fra gymnasiet af 1940, var i lige så høj grad den vidtgående **demokratisering,** som skete i disse år, og som helt ændrede elevernes stilling.

Elevdemokrati var før 1940 lige så utænkeligt ved Fredericia Gymnasium som ved andre offentlige skoler. I god overensstemmelse med tidens pædagogiske idealer opretholdt rektor Sørensen støttet af skolens ældre lærere det hævdvundne autoritetsprincip lige til sin afgang 1943. Men under besættelsestidens frihedskamp var der opstået nye tanker om demokrati, og i den følgende tid rejstes der fra mange sider krav om dets fornyelse og udvidelse. De nye tanker nåede også en dag skolerne, hvor de især fandt støtte hos den yngre, af frihedskampen prægede lærergeneration.

I Fredericia blev det rektor **Erik Lund,** der skulle løse den ikke helt lette opgave at indføre skoledemokrati. Han, der tiltrådte i 1944 og blev skolens leder i 27 år, gjorde det med klogskab og mådehold, og i løbet af få år blev elevdemokratiet et naturligt og værdifuldt led i skolens virke. De enkelte faser i denne udvikling skal ikke behandles her, men allerede i 1946, året efter besættelsens ophør, oprettedes for første gang et **elevråd,** valgt af eleverne efter nøje fastsatte regler og med klart begrænsede beføjelser. Det blev et forslagsstillende, rådgivende organ, men da det tillige valgte 5 elever, der som såkaldte præfekter fik myndighed som ordenshåndhævere på visse områder, og da det yderligere i specielle elevanliggender fungerede som domstol, havde det i virkeligheden fået del både i skolens udøvende og dømmende magt, om

end i så begrænset omfang, at det ikke medførte indskrænkninger i skoleledelsens myndighed.

Ordningen – ikke mindst præfektsystemet – virkede tilfredsstillende for alle parter og blev uden væsentlige ændringer opretholdt i over 20 år. Ved skridt for skridt at give eleverne visse begrænsede rettigheder – f. eks. rygetilladelse for de to ældste klasser på bestemte steder – søgte man langsomt at modne dem for demokratiet. Men fra slutningen af 60'erne, da studenteroprørene grasserede i de europæiske universitetsbyer, blev også gymnasiasternes krav om større medindflydelse så højlydte, at det ansås for nødvendigt at udvide elevdemokratiet. En vigtig begyndelse var i 1968 oprettelsen af et **samarbejdsudvalg** bestående af lærere og elever (i begyndelsen 4 lærere og 3 elever), der med visse forbehold fik besluttende myndighed i en række af skolens praktiske anliggender. Det var et stort skridt i retning af øget elevdemokrati, og det førte snart flere med sig. Her skal blot nævnes et enkelt, men betydningsfuldt: i 1970 afskaffede det fortsat bestående elevråd præfektsystemet som „gammeldags og unødvendigt". Dermed ophørte i realiteten håndhævelsen af de ordensregler, der altid havde været anset for det uundværlige grundlag for et tåleligt samvær i en skole. Skolen var totalt forvandlet. Om det var til noget bedre, var der stor uenighed om.

Derimod var der ikke uenighed om, at den demokratisering, der i rektor Lunds tid gennemførtes i skolens forhold til forældrene, var et absolut gode. Fællesmøder mellem forældre og lærere var førhen noget ukendt, men blev nu regelmæssigt afholdt hvert år med stor deltagelse og udviklede sig efterhånden til en uundværlig institution af stor værdi for alle parter, ikke mindst for eleverne.

Ved siden af dette forældredemokrati, der var skabt på skolens initiativ og kun omfattede elevernes forhold til fagene, opstod et officielt, skabt af skolemyndighederne. En begyndelse havde det været, at byens

skolekommission fra 1950 blev suppleret med særlige forældrerepræsentanter, 1 fra hver af kommunens offentlige skoler, men det afgørende skridt blev taget, da det ved lov i 1966 blev bestemt, at der ved alle skoler skulle oprettes et forældrevalgt **skolenævn.** Som mellemled mellem skolen og myndighederne kunne det ved forhandlinger med skolens ledelse orientere sig om og drøfte alle skolens praktiske anliggender og afgive indstillinger derom til skolekommissionen. Gymnasiets skolenævn (først 3, senere 4 medlemmer) udvidede utvivlsomt kontakten mellem skolen og forældrekredsen, men som kun rådgivende fik det en ret begrænset indflydelse. Efter at gymnasiet i 1973 blev amtskommunalt, indgik de forældrevalgte repræsentanter (nu 2) som medlemmer i skolens nye styrelse, **det amtskommunale skolenævn** (5 medlemmer). Hvilken betydning det vil få, er endnu uvist.

Selv en kortfattet redegørelse for gymnasiets historie efter 1940 kan ikke undlade at omtale **det åndelige liv,** der uafhængigt af alle omskiftelser rørte sig inden for dets mure. Om den gamle skole gjaldt, at dens kulturelle påvirkning af eleverne alene fandt sted i undervisningstimerne, hvor den for øvrigt i mange tilfælde lå på et højt niveau. Forholdene tillod ikke andet eller mere. Skolens bibliotek, der engang havde været righoldigt, var, bl. a. som følge af krigenes hærgen i 1808, 1849 og 1864, blevet lille og fattigt, og af økonomiske og pladsmæssige grunde blev det ikke senere udvidet. For kunstnerisk eller anden almenkulturel virksomhed gav den gamle skolebygning desuden kun ringe mulighed, og frem for alt var det i datiden kun få, der tænkte sig, at en skole kunne påtage sig andre opgaver end de rent undervisningsmæssige.

Også på dette område er det berettiget at kalde det, der skete i gymnasiet på 6. Julivej, en forvandling. Men medens den forvandling, der i disse år fandt sted på andre af skolens områder, i ikke ringe grad skyldtes påvirkninger udefra, var denne i alt væsent-

ligt en enkelt mands værk. Da Erik Lund blev rektor i 1944, og besættelsestidens vanskeligheder var overstået, begyndte han straks et målbevidst og gennem alle 27 år vedholdende arbejde på at gøre gymnasiet til en skole, der også uden for de afmålte timer gav eleverne del i tidens åndskultur, ikke på et enkelt, men på alle områder. Lad det her være nok at nævne nogle få træk i dette arbejde, der trods mange hindringer, ikke mindst økonomiske, blev videreført uden på noget tidspunkt at standse.

Skolens bibliotek blev ved bestandige og efterhånden større og større udvidelser gjort til en forholdsvis anselig og alsidig bogsamling, og der skete det hidtil ukendte, at eleverne fik fri adgang til boglån. En læsesal var det umuligt at skaffe, og bibliotekets pladsforhold var efter dets anbringelse i kælderen yderst dårlige, men elevernes boglån var i de sidste år i stadig vækst.

Af endnu større betydning var den kontakt, rektor Lund optog med en række forskellige kulturelle foreninger og institutioner, hvad der i årenes løb bragte utallige koncerter, kunstudstillinger, oplæsninger og foredrag af lødigste art til skolen, der på alle måder bestræbte sig for at lade eleverne nyde godt af disse arrangementer, også når de lå uden for skoletiden.

Kunne kulturen ikke på denne måde bringes ind i skolen, blev den opsøgt og tilegnet på steder, hvor den fandtes inden for rækkevidde. Ekskursioner med alment kulturelt sigte blev ved siden af de rent faglige en stadig hyppigere foreteelse, ofte til fjerntliggende byers teatre, museer og udstillinger, i de sidste år også til udlandet. Pengemidlerne til dette omfattende kulturarbejde, der først det sidste par år nød offentlig støtte, fremskaffedes på mange forskellige måder, men særlig betydning fik det, at rektor Lund og en kreds af lærere og forældre i 1955 fik stiftet støtteforeningen „Fredericia Gymnasiums venner", hvis medlemmer gennem kontingent og gaver efterhånden rejste betydelige pengemidler til anvendelse i skolens

kulturelle arbejde. Foreningen fungerede gennem alle årene og er stadig af stor betydning for denne del af skolens virke.

Mange gamle elever, der tænker tilbage på skoleårene i den røde bygning på 6. Julivej, mindes med særlig glæde de kulturelle værdier, skolen dengang gav dem uden for undervisningstimerne.

OLE WICH OG EIGIL NIELSEN

GLIMT AF LIVET PÅ SKOLEN

Matematiktime med Bente Christensen.

Fysiktime med Chr. Holst Andresen.

Rektors kontor.

Inspektionskontoret. Kjeld Christensen (tv.) og Ove Korsgaard (th.).

Elevrådets formand drøfter pengesager med fru Uldahl.

Opslagstavlen studeres.

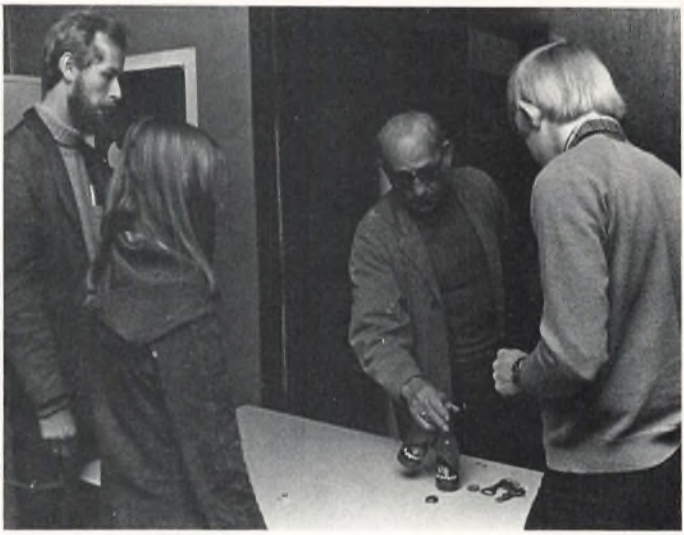

Skolebetjent C. Winther i en af dagens mange funktioner.

„Boden".

„3 g's spisekælder".

„1 g's spisekælder".

Frikvarter i aulaen. På billederne ses bl. a. Ole Andersen og P. W. Frølund.

Lærerværelset: Siddende fra venstre: Vagn Andersen, Kjeld Christensen, Vagn Rasmussen, Ove Korsgaard, Jes Maigaard, Ole Hjølund Petersen, Bente Christensen. Stående: Mogens Schwenger (lærerkandidat).

Lærerværelset: Ved nærmeste bord ses: Bodil Gemal, Ole Andersen, Annelise Andersen, Lida Schrøder (lærerkandidat), Ulla Hansen og Lis Poulsen. Ved det fjerneste bord: Chr. Holst Andresen, Dorte Funding, S. Worm Madsen, Vagn Rasmussen og Sv. Aalbæk Madsen. Stående: Bjarne Rydahl.

Vandrende elever i skolegården.

Sermovalg 1974. En af de opstillede bestyrelser, Kibitz, i kamp med en anden bestyrelse. Våbnene er koste og gulvklud.

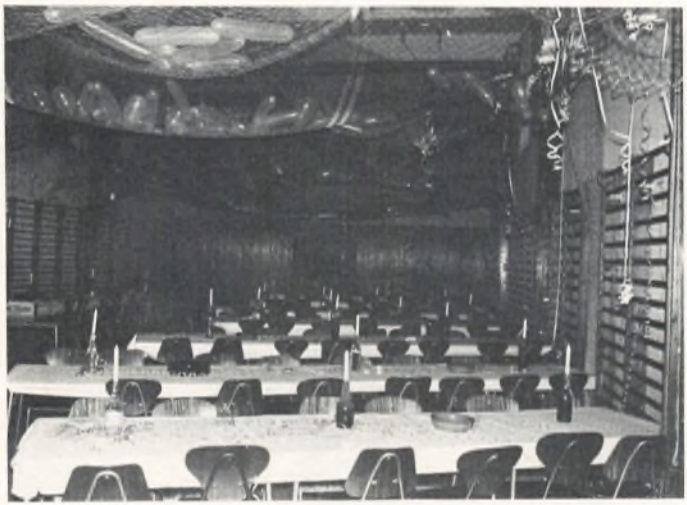

Drengenes gymnastiksal udsmykket til skoleballet 1974.

Lanciers ved skoleballet 1974.

Overrækning af eksamensbeviser ved translokationen 1973. Rektor assisteret af Mogens Nørgaard.

Gymnasiet lidt før klokken 8 en efterårsmorgen.

ÅRSBERETNING
1973-74

SKOLENÆVNET

Skolenævnets medlemmer 1973-74:

Amtsrådsmedlem Peer Skov Thulesen, Lillebjerre, 8764 Åle, tlf. (05) 64 74 11.

Amtsrådsmedlem Egon Nyegård, Stationsvej 27, Pjedsted, 7000 Fredericia, tlf. (05) 95 41 88.

Amtsrådsmedlem Bruno Pedersen, Lykkegårdsvej 24, 6000 Kolding, tlf. (05) 52 92 47.

Kontorchef Aage Lützen, Ryesvej 6, 7000 Fredericia, tlf. (05) 92 06 14.

Malermester Gunnar Pedersen, Søndergade 11, 7090 Brejning, tlf. (05) 86 61 35.

EKSAMEN 1973

Studentereksamen blev bestået af 107 elever, nemlig:

1) DEN SPROGLIGE LINIE

Klassisk sproglige:

1. Hanne Jakobsen
2. Lene Skou Nielsen
3. Ove Rasmussen
4. Helle Tobiassen

Nysproglige:

a)

1. Hanna Ahlburg
2. Anne Marie Fynbo
3. Anne Toftegaard Hansen
4. Marianne Høst
5. Knud Jakobsen
6. Mogens Hammer Jensen
7. Vibeke Ingemann Larsen
8. Esben Nielsen
9. Derrick Kinch Olesen
10. Finn Dahl Pedersen
11. Charlotte Schlaikjær Petersen
12. Lena Petersen
13. Ole Petersen
14. Lise Thastrup Rasmussen

b)

1. Birthe Andersen
2. Per Andersen
3. Kirsten Bengtson
4. Lene Clausen
5. Birgit Dengsøe
6. Else Deleuran Hansen
7. Hanne Hansen
8. Hanne Dahl Hansen
9. Lis Jakobsen
10. Birgit Egholm Jensen
11. Ruth Hinnerskov Jensen
12. Susanne Løvgren Jensen
13. Flemming Jørgensen
14. Ole Larsen
15. Anette Lyngbo
16. Marianne Tscherning Møller

17. Lissi Warming Nielsen
18. Svend Ole Nielsen
19. Marianne Pedersen

c)

1. Kurt Bentsen
2. Birgitta Bergis-Sørensen
3. Bent Ditlevsen
4. Marianne Graversen
5. Finn Hansen
6. Jens Hebor
7. Helle Henningsen
8. Birthe Holm
9. Lis Iversen
10. Finn Jebjerg
11. Karen Johannesen
12. Inger Jørgensen
13. Charlotte Ketelsen
14. Henning Høgh Laursen
15. Eva Madsen
16. Jonna Kvist Madsen
17. Finn Mygind
18. Hanne Møller
19. Solveig Nielsen
20. Ingrid Pedersen
21. Lars Petersen

2) DEN MATEMATISKE LINIE

Naturfaglige:

x)

1. Jane Andersen
2. Inger Egekvist
3. Peter Junker
4. Lisbeth Lauvring
5. Niels Walter Møller

y)

1. Nis Overgaard Gotthardsen
2. Jan Maibom
3. Jørgen Nørager Pedersen
4. Preben Rosenberg
5. Finn Svendsen

z)

1. Bo Gerdes
2. Ulrik Gerdes

3. Inge Dahl Hansen
4. Jette Krarup
5. Troels Halck Pedersen
6. Mogens Ploug

Fysiske:

x)

1. Elisabeth Bay
2. Henning Ettrup
3. Henning Frost
4. Bent Hünersen
5. Finn Jensen
6. Søren Jessen
7. Erik Elkjær Jørgensen
8. Jørgen Hammershøj Jørgensen
9. Steen Søby Madsen
10. Peder Mathiasen
11. Kim Rask Petersen

y)

1. Kirsten Bohlbro
2. Jeppe Christensen
3. Kenn Gerdes
4. Finn Guldberg Hansen
5. Lena Henriksen
6. Helge Jakobsen
7. Ingrid Kadsted
8. Søren List
9. Niels Nørskov Nielsen
10. Merete Schülein
11. Carsten Skamris

z)

1. Poul Hougaard
2. Kaj Jensen
3. Tom Hartvig Jensen
4. Erik Jørgensen
5. Joan Kai
6. Anne-Dorte Nielsen
7. Flemming Schlaikjær Petersen
8. Steen Skjold-Jørgensen
9. Jens-Ancher Sonne
10. Bent Ravnsborg Sørensen
11. Ole Thastrup

REALEKSAMEN

Realeksamen blev bestået af 16 elever:

1. Lene Burmølle
2. Dorete Bødker
3. Aase Knudsen Dall
4. Susanne Damsgaard
5. Pia Emma Elkjær
6. Janne Kramer Johansen
7. Dorit Jørgensen
8. Sinnet Bunde Jørgensen
9. Anne Grete Klausen
10. Bente Nielsen
11. Bo Hartvig Møller Nielsen
12. Peter Lorenz Pedersen
13. Eva Roed Petersen
14. Søren Raabymagle
15. Anders Helweg Sangill
16. Troels Hyldahl Slumstrup

HØJERE FORBEREDELSESEKSAMEN

HF-eksamen blev bestået af 41 elever:

2. HF a

1. Søren Gordon Andersen
2. Hans-Jørgen Bach
3. Troels Bundgaard
4. Karen-Elisabeth Gydesen
5. Ib Møller Hansen
6. Marianna Nebsbjerg
7. Niels Heebøll
8. Frank Gerner Jensen
9. Lars Skov Jensen
10. Niels Christian Jensen
11. Vibeke Zeilau Jensen
12. Tonny Jørgensen
13. Birthe Ladegaard
14. Anna Dorte Madsen
15. Thorsten Dyrby Nielsen
16. Bente Helle Pedersen
17. Bent Pørtner
18. Claus le Sage de Fontenay

2. HF b

1. Niels Abildgren
2. Michael Rørdam Birk

3. Lone Bro-Hansen
4. Leon Lykkegaard Christensen
5. Birgitte Elben
6. Jørn Frausing
7. Tommy Hansen
8. Kirsten Holdgaard
9. Pia Køngerskov
10. Jens Peter Vestergaard Madsen
11. Ruth Lautrup Nielsen
12. Vibeke Nygaard Nielsen
13. Erling Pedersen
14. Lise Mariager Pedersen
15. Lone Mariager Pedersen
16. Lena Lynggaard Petersen
17. Susan Rask
18. Alice Tornager Svendsen
19. Dorte Sørensen
20. Ulla Sørensen
21. Karsten Falk Thomsen
22. Marianne Thomsen
23. Kirsten Østergaard

LÆRERNE

Skolens lærere har undervist i følgende klasser:

Lektor Agnete Behrndt Andersen (ABA), Samsøvej 8, tlf. nr. 922169: Biologi i: 2xuN, 2yzN, 3zN, 1p, 2PQ.

Gymnastiklærer Annelise Andersen (An), Sanddalvej 7, tlf. nr. 922099: Gymnastik i: 3az, 3by, 2by, 1ax, 1by, 1zu, 1pq.

Adjunkt Arlette Andersen (AOA), Ægirsvej 66, tlf. nr. 921434: Fransk i: 1b, 1y, 2abcF, 2bcN, 3cNK.

Lektor Hans Behrndt Andersen (BA), Samsøvej 8, tlf. nr. 922169: Geografi i: 2zF, 2yzN, 2xuN, 3zN, 3xyN, 2p, 2q. Biologi i: 3xyN.

Lektor Ole Andersen (OA), Ægirsvej 66, tlf. nr. 921434: Dansk i: 1a, 2b, 3y. Fransk i: 1z, 2aNabcK, 2z, 3x.

Lektor Vagn Andersen (A), Ægirsvej 10, tlf. nr. 924190: Matematik i: 1z, 3zF, 2q. Gymnastik i: 1by.

Adjunkt Christian Holst Andresen (HA), Indre Ringvej 207[1] th., tlf. nr. 925033: Matematik i: 3zN, 2PQ. Fysik i: 1y, 2xuF, 3xyN.

Adjunkt Bente Christensen (BC), Kaltoftevej 44, tlf. nr. 925945: Matematik i: 1b, 1y, 2yF, 3xF, 3yF.

Adjunkt Kjeld Christensen (KC), Kaltoftevej 44, tlf. nr. 9259454: Matematik i: 1b, 1y, 2yF, 3xF, 3yF.

Adjunkt Marie Fink-Nielsen (FN), Marstrandsvænget 16, tlf. nr. 926306: Dansk i: 2y, 1q, 2p. Engelsk i: 1b, 1bq.

Adjunkt Erling Foss (F), Fr. d. III's vej 12, tlf. nr. 926354: Engelsk i: 2cNF, 3cNF, 2pq. Græsk i: 2abcK, 3bcK.

Lektor Poul Weiss Frølund (FI), Karensvej 9, tlf. nr. 920298: Fysik i: 2yzN, 2yF, 3zN, 3xF, 2Q.

Adjunkt Dorte Funding (DF), Sølystvej 12, tlf. nr. 953115: Fysik i: 1z, 1u. Kemi i: 1x, 1y, 1z, 1u, 2x.

Adjunkt Bodil Gemal (BG), Læsøvej 18, tlf. nr. 922209: Dansk i 1x, 2c, 2u. Latin i: 1a, 1b, 2aN.

Adjunkt Peter Gemal (PG), Læsøvej 18, tlf. nr. 922209: Dansk i: 1a, 3b, 3x, 3z. Latin i: 2bcN, 2abcK.

Lektor Ulla Hansen (UH), Treldenæsvej 43, tlf. nr. 957099: Tysk i: 1b, 2bcN, 3a.

Timelærer, exam. scient. Ole Hermansen (He), Dahlsvej 6, 5260 Hjallelse, tlf. nr. (09) 151068: Gymnastik i: 1ax, 1z, 1u, 2by, 3cz, 3az, 3by.

Formningslærer Edith Jacobsen (EJ), Thorsvej 35, tlf. nr. 921131: Formning i: 2g, 3g, 1p, 1q, 2PQ.

Rektor Carl E. Jørgensen (R), Regulusvænget 1, tlf. nr. 926754: Historie i: 2y, 3b.

Timelærer, apoteker Holger Jørgensen (HJ), Middelfart Apotek, tlf. nr. (09) 410493: Kemi i: 2y, 2z, 2u, 1PQ, 2PQ.

Lektor Otto Herskind Jørgensen (Jø), Fårbækvej 8, tlf. nr. 967426: Religion i: 3a. Historie i: 3a, 3c, 3y, 2q. Oldtidskundskab i: 2aNF, 2bNF, 2z.

Adjunkt Ove Korsgaard (Krs), Tunøvej 12, tlf. nr. 925393: Dansk i: 3c, 2a, 1y. Tysk i: 1x, 2PQ, 1p.

Lektor Svend Aalbæk Madsen (AM), Baunevej 46, tlf. nr. 952080: Geografi i: 1a, 1b, 2yF, 2xuF. Biologi i: 3xF, 3yF.

Lektor Søren Worm Madsen (WM), „Skrænten", Hvidbjerg, tlf. nr. 957229: Matematik i: 1a, 1u, 2zF, 2xuN, 1p, 2p.

Timelærer, stud. mag. Jes Maigaard (Mg), Norgesgade 14A: Historie i: 1b, 1x, 2a, 2b, 2u, 3x, 3z, 2p. Samfundskundskab i: 1p.

Adjunkt Jørgen Møller (JM), Vendersgade 75. Engelsk i: 1Q, 2P. Historie i: 1y, 2z, 1p. Samfundskundskab i: 1q, 2PQ. Oldtidskundskab i: 1x, 1z, 2cNF, 2x, 2u.

Adjunkt Kristian Blak Nielsen (BN), „Ventegodthus", Håstrup: Musik i: 1a, 2g, 3g, 1p, 1q.

Lektor Jørgen Pedersen (P), Strandvejen 66, 5500 Middelfart, tlf. nr. (09) 410353: Biologi i: 3a, 3b, 3c, 3zF, 1q. Gymnastik i: 1by, 2u, 3cx.

Adjunkt Leif Petersen (Pt), Vølundsvej 8^2: Engelsk i: 3a, 1P, 2PQ. Gymnastik i: 2ax, 1pq, 2PQ.

Adjunkt Niels Ole Berg Petersen (BP), Havrevænget 3, tlf. nr. 926251: Dansk i: 1b, 1z, 2x, 1p. Tysk i: 1a.

Adjunkt Ole Hjølund Petersen (HP), Huslodsvej 49,

tlf. nr. 926082: Tysk i: 2abcF, 3acF, 2P. Fransk i: 2y, 3b, 3z.

Adjunkt Lis Poulsen (LP), Odinsvej 27, tlf. nr. 921458: Tysk i: 2aN, 3bN, 3cN, 1q. Latin i: 3bcN.

Adjunkt Thorkild Heilskov Rasmussen (TR), Nørre Allé 17, Strib, 5500 Middelfart, tlf. nr. (09) 401184: Historie i: 1a, 1u, 1q. Musik i: 1b, 1x, 1y, 1z, 1u.

Lektor Vagn Rasmussen (Rs), Jernbanegade 23, tlf. nr. 922060: Engelsk i: 1x, 1z, 2bNF. Fransk i: 1u, 3aN.

Lektor Bjarne Rydahl (Ry), Annavej 12, tlf. nr. 922446: Fysik i: 1x, 2xuN, 2zF, 3zF, 3yF.

Lektor Inga Sadderup (Sd), Havepladsvej 96, tlf. nr. 926772: Engelsk i: 1a, 2aNF, 3bN.

Lektor Holger Schelde (Sch), Asbjørnvænget 3, tlf. nr. 922968: Fransk i: 1a, 2x, 3acF, 1P.

Adjunkt Hanne Schultz (HS), Stampesvej 21, Mølholm, 7100 Vejle, tlf. nr. 831945: Matematik i: 2a, 2b, 2c, 1PQ.

Adjunkt Ole Skjøt-Pedersen (SP), Bågøvænget 5, Skærbæk, tlf. nr. 562896: Dansk i: 2z, 3a, 2q. Fransk i: 1x, 2u, 3y, 2P.

Gymnastiklærer Ruth Thomsen (RT), Milehøj, Vejle Landevej 86, tlf. nr. 954272: Gymnastik i: 3az, 3cx, 2g, 1ax, 1by, 1pq.

Timelærer, lektor Peter Petersen Tilgaard (Ti), Havepladsvej 96, tlf. nr. 926772: Religion i: 2u, 2y, 2z, 3b, 3c.

Adjunkt Hans Christian Øster (Ø), Krügersvej 42, tlf. nr. 952478: Historie i: 1z, 2x. Oldtidskundskab i: 1y, 1u, 2y. Religion i: 2a, 2b, 2c, 2x, 3x, 3y, 3z, 2p, 2q, 1p, 1q. Psykologi i: 2PQ, 1P, 1Q.

Adjunkt Yvonne Øster (Øs), Krügersvej 42, tlf. nr. 952478: Oldtidskundskab i: 1a, 1b. Historie i: 2c, 1b, 1x. Engelsk i: 1y, 1u.

Stillingerne som administrativ inspector og boginspector har været delt mellem adjunkterne Kjeld Christensen og Ove Korsgaard. Indre inspektion: Stud. mag. Jes Maigaard. Bibliotekar: Adjunkt Ole Skjøt-Pedersen.

Adjunkt Lis Poulsen er studievejleder for HF. Kontortid: Tirsdag kl. 10–11 samt fredag kl. 11–12.
Sekretærer: Eva Uldahl, Karen Dalegaard og Inge Højgaard.
Skolebetjent er Carl E. Winther.
Stud. mag. Signe Jacobsen har undervist i engelsk under adjunkt Yvonne Østers fravær, og stud. mag. Ruth Tilgaard har undervist i engelsk og fransk under lektor Vagn Rasmussens sygdom.

LEGATER OG PRÆMIER

Ved translokationen 1973 uddeltes:

1. Skolediscipleneе Hans og Vilhelm Møllers legat: Studenterne Søren List og Jeppe Christensen.
2. Rektor I. M. Sechers legat: Student Solveig Nielsen.
3. Gamle latinskoleelevers jubilæumslegat: Student Steen Skjold-Jørgensen.
4. Fredericia Gymnasiums jubilæumslegat: Student Charlotte Ketelsen.
5. Pontoppidans legat: Student Ruth Hinnerskov.
6. Justitsråd Bruuns legat: Student Knud Jaobsen.
7. I. M. Eibeschütz og Hustrus legat: Student Erik Elkjær.
8. Sparekassens studielån, 10.000 kr. rentefrit i 5 år: Student Jeppe Christensen.
9. Sparekassens præmie til 2 realister: Peder Lorenz Pedersen og Søren Råbymagle.
10. En studenterhue fra S. M. Andersen: Student Søren List.
11. Rektor J. A. Kristensens mindelegat: Student Lene Clausen og realist Sinnet Bunde Jørgensen.
12. Frihedskæmperne Hans Eeg og Ivar Lassens mindelegat: Studenterne Finn Svendsen og Derrick Kinch Olesen.
13. 2 bogpræmier fra Dansk Arbejde's Fredericia-afdeling: Student Finn Jebjerg og student Helle Tobiassen.

14. Alliance Francaise: Student Lise Thastrup Rasmussen.
15. Greve J. G. Molktes legat. Sønner af kgl. embedsmænd: Finn Jebjerg, Niels Walter Møller, Uffe Landsfeldt.
16. Fredericia Gymnasiums Venner: Niels Heebøll, 2 HFa, Troels Bundgaard, 2 HFa, Ulla Sørensen, 2 HFb. – Studenter: Lene Skou Nielsen og Bent Ditlevsen.
17. På professor Carl Roos' fødselsdag 8.10.1971 blev det af ham og fru Roos stiftede „Rektor Johan B. Koch's mindelegat" tildelt: Stud. mag. Charlotte Ketelsen.
18. Ved rektor Erik Lunds 25 års rektorjubilæum 1969 overrakte lærerkollegiet ham en pengesum, der var tænkt som udgangspunkt for stiftelsen af et legat. Efter langvarige forhandlinger med undervisningsministeriet opnåede „Rektor Erik Lund's legat" omsider kongelig konfirmation 13.7.1973.

    Legatets kapital er på 18.000 kroner. Der skal årligt uddeles en portion – foreløbig på 1.000 kroner – til en student fra Fredericia Gymnasium, der har studeret historie i mindst to år og stadig studerer ved et dansk universitet.

    Til bestyrelsen, hvis formand indtil videre er legatstifteren, har gymnasiets lærerråd udpeget fhv. lektor A. Hemmingsen og lektor O. Herskind Jørgensen. Når legatstifteren fratræder bestyrelsen, tilfalder formandsposten den til den tid værende rektor for Fredericia Gymnasium.

    Legatet blev første gang uddelt november 1973 og tilfaldt stud. mag. Hans Aage Hansen (student 1965).

En stor del af skolens elever har i skoleårets løb modtaget penge gennem Statens Uddannelsesstøtte.
839.563 kr. er uddelt som stipendier, 131.553 kr.

som rentefri lån, og yderligere er der opnået statsgaranti for lån til et beløb af 407.453 kr.

ELEVRÅDET

Fra den 6. dec. 1972 til den 30. nov. 1973 var elevrådets medlemmer følgende: Curt Olsen, 2q, formand. Per Skovsen, 2p, kasserer. Mette Lise Bjerregård, 3b, sekretær. Erling Børge Jensen, 2z. Annette Jørgensen, 2b. Niels Christian Sofienberg Pedersen, 3y. Bent Sørensen, 2u. Ralf Tobiesen, 3z. Allan Vraa, 2q. I samarbejdsudvalget var: Curt Olsen, Annette Jørgensen, Niels Christian Sofienberg Pedersen og Erling Børge Jensen, afløst i august af Ralf Tobiesen.

Maj: I løbet af foråret blev der arrangeret flere busture til Århus universitet, hvor der blev givet information. Der valgtes 2 elevrådsmedlemmer til stipendienævnet.

August: Introduktionsdagene afholdtes. For planlægningen stod et udvalg bestående af 4 lærere og 4 elevrådsmedlemmer. Elevrådet medvirkede desuden ved den praktiske udførelse af arrangementet. Informa blev udgivet til alle nye elever. Der stilledes forslag til fællestimer.

September: 2. del af introduktionsarrangementet afholdtes. Stort set var der tilfredshed med hele arrangementet, og det anbefales, at forsøget gentages. Forum fik økonomisk støtte til udgivelsen af telefonbogen. Der afholdtes afstemning om vinterferie.

November: Efter endt arbejde nedlagdes studiedageudvalget, der bestod af 4 lærere og 4 elevrådsmedlemmer, og studiedagenes praktiske udførelse blev overgivet skolens administration. Studiedageudvalget havde diskuteret formen på studiedagene og behandlet de indsamlede elevforslag (84 % af eleverne stillede forslag til emner). Der blev afholdt afstemning angående antallet af karaktergivninger. Elevrådet afgav ønsker m. h. t. indretningen af det ny gymnasiums lokale til elevforeninger. Elevrådsrepræsentanter har i

løbet af perioden deltaget i lærerrådsmøder. Der blev udgivet og vedtaget love for elevrådet. Elevrådsvalg afholdtes, og det ny elevråd blev overdraget arbejdet.

Elevrådet.

FREDERICIA GYMNASIUMS VENNER

Foreningen Fredericia Gymnasiums Venner, som nu har eksisteret i 19 år, har en trofast forældrekreds bag sig. Medlemmernes kontingent (mindst 15 kr. årligt) har i årenes løb sat foreningen i stand til at virke på mange forskellige områder. Den har kunnet understøtte elever, der har haft akutte økonomiske vanskeligheder; det har været muligt at hjælpe elever, der skulle deltage i en faglig ekskursion, men manglede penge til det; der uddeles årligt legater af FGV til enkelte dygtige elever, og endelig er der blevet oprettet et kunstfond, hvis midler skal bruges til udsmykning af det nye gymnasium.

Bestyrelsen har imidlertid følt, at foreningen har ført en noget tilbagetrukket tilværelse, og ved sidste generalforsamling blev det besluttet, at man for fremtiden vil prøve at gøre noget mere for medlemmerne, f. eks. ved at afholde film- og foredragsaftener. Endvidere blev man enige om at prøve at gøre nogle flere tidligere elever interesseret i foreningen, som på denne måde også kunne blive et sted, hvor man mødtes med gamle kammerater.

REGNSKAB FOR ÅRET 1973-74
1.4.73-1.3.74

Indtægter:

Overført fra sidste år	8150,06
Kontingent	4465,00
Renter af obligationer	60,00
Renter af sparekassebog	404,03
	13079,09

Udgifter:

Tilskud til studierejser samt legater		4360,00
Frimærker		161,80
Kontormaterialer		161,40
Udbetalingsgebyr		3,35
		4686,55
Kassebeholdning		8392,54
		13079,09

Status pr. 1.3.74:

Obligationer, pålydende værdi	1200,00
Indestående på sparekassebog	7628,40
Indestående på girokonto	764,13
Kontant kassebeholdning	0,01

Fredericia, d. 18. marts 1974.

Lis Poulsen.

FORÆLDREMØDER

I det forløbne skoleår har der været afholdt 3 aftenmøder for 1g's elever og deres forældre. Endvidere afholdtes „januarmøde" for ansøgere til 1g og 1HF. Ved dette orienterede elevrådsformanden, adjunkt Lis Poulsen, adjunkt Hans Chr. Øster og rektor om optagelsesprocedure og arbejdets art og omfang i 1g og 1HF. I forskellige lokaler var der fremlagt eksemplarer af anvendte lærebøger og mulighed for at drøfte problemer med såvel lærere som ældre elever.

EKSKURSIONER

2a og 2x. København: 10. til 13. maj 1973. Ekskursionen, der blev foretaget i forbindelse med undervisningen i historie, oldtidskundskab og dansk, var baseret dels på privat indkvartering, dels på indkvartering på Københavns Vandrerhjem. På turen besøg vi Glyptoteket og Nationalmuseet (antiksamling og etnografiske samlinger). Hovedparten af os var en formiddag på byvandring på Vesterbro, hvorunder vi fik lejlighed til at høre Arne Sjøhus fortælle om dette kvarters særlige sociale problemer. De, der ikke var med her, havde i stedet foretrukket at overvære en retssag i Højesteret. Senere var vi i Folketinget, hvor vi overværede et møde i salen og derefter blev vist rundt bag kulisserne, for til slut at få mulighed for at stille spørgsmål til MF Tove Nielsen. Vi besøgte også Børsen, hørte på noteringen og fik et instruktivt og særdeles underholdende foredrag om Fondsbørsens virksomhed. Herudover var der mindre byvandringer. Fredag aften var vi i Det kgl. Teater, hvor vi så „Misantropen".

Jø, JM.

17. og 18. september foretog klasserne 1a og 1b, 2mf xu og 2mf y en ekskursion til Fanø efter i forvejen at have arbejdet med Fanøs geografi. Formålet med ekskursionen var dels at iagttage de særprægede landskaber: marsk, klitterrænet og de begrænsede landbrugsarealer – dels at se erhvervenes og bebyggelsens sammenhæng med disse naturforhold. Endvidere blev Esbjerg havn gennemgået med dens forskellige funktioner: fiskeri, industri, eksport og import, passagertrafik.

På søfartsmuseet i Esbjerg blev fiskeri- og søfartsudviklingen henholdsvis på Fanø og Esbjerg gennemgået.

AM.

I tilknytning til det i foråret 1973 læste område om Vikingetid og byliv i tidlig dansk middelalder, foretog

2c en endags-ekskursion til Slesvig-Hedeby i begyndelsen af efterårssemestret 73.

Besøget omfattede Slesvig Domkirke, Hedebyanlægget, dele af Dannevirke samt rundtur på Schloss Gottorps museum (Nydamshallen og afdelingen om Hedebys udgravning samt enkelte andre sale med tilknytning til dansk middelalder. **Øs**

2mn xyzu var 24.9.1973 på biologitur til Staldbakkerne og Grene Sande, hvor man studerede forskellige former for plantesamfund i næringsfattigt miljø. **ABA**

I forbindelse med efterårsferien i oktober 1973 var 3ff i Paris for at gengælde et tidligere fransk besøg i marts. Turen blev ledet af Sch og SP. Vi gik i skole nogle formiddagstimer hver dag; eftermiddagene var disponible og blev brugt til mere eller mindre organiserede udflugter og til andre sysler.

Vi boede i en sydlig forstad til Paris og gik i skole på gymnasiet i Villeneuve-Saint-Georges, som tager elever fra flere kommuner, bl. a. Ablon, hvor Alain Poher er borgmester.

Turen var på alle måder en succes: vi fik lært en masse fransk (især i hverdagsudgaven), vi fik et indtryk af fransk skolevæsen (selv om gymnasiet vi gik på, næppe er repræsentativt), og vi lærte noget om fransk kultur, set inde fra den enkelte familie; naturligvis blev der også knyttet varige venskaber.

Vi ønsker for vore franskspro̊glige efterkommere, at de vil kunne få en lignende oplevelse. **Sch**

1u: Den 21/11 ekskursion til vikingeborgen „Fyrkat" ved Hobro. Det var bidende koldt, og man følte med de barske krigere, som havde haft vinterlejr her.

Om eftermiddagen så man det underjordiske vikingeskib i Århus med rester af byens vold og huse. Derefter omvisning i Domkirken. **TR**

1a: Den 22/11 ekskursion til Århus, hvor man besøgte

det underjordiske vikingemuseum med rester af byens vold og huse. Alle var enige om, at byen trods alt havde udviklet sig i de forløbne 1000 år! Dernæst så man Frue Kirkes krypt og fik orglet demonstreret af kirkens organist.

Om eftermiddagen besøg på Moesgårds vikingeafdeling. **TR**

3a + 3c: Londontur. Afgang lørdag d. 8. december, hjemkomst d. 15. december. Turen foregik med tog og båd fra Esbjerg. Efter ankomsten til London gik vi direkte til Speaker's Corner, som var en stor og uvant oplevelse. De følgende dage blev brugt til besøg på The Tower, British Museum, Natural History Museum, Tate Gallery, Science Museum og til slentreture gennem det historiske og det moderne London. Tirsdag d. 11. december tog vi på heldagstur til Cambridge, hvor vi så nogle af de berømte colleges. Aftenen blev brugt til selskabelige aktiviteter, deriblandt besøg på de lokale pubber. **F og Pt**

Rom. I dagene 9/12–16/12 1973 var klasserne 2a, 2ks, 3b og 3ks i Rom. Turen blev ledet af Lis Poulsen, Bodil Gemal og Peter Gemal. Forud for rejsen var turen blevet forberedt gennem gruppearbejde, og et duplikeret hæfte med opgaverne var udleveret til alle. Det omfattende – og anstrengende – program blev næsten helt gennemført efter planen. Vi besøgte bl. a. Forum, Palatin, Ara Pacis, Capitol, Pantheon, Engelsborg, Katakomberne, Colosseum, Peterskirken og Vatikanets samlinger, Thermemuseet og S. Paolo uden for murene. En del af eleverne var desuden med på en eftermiddagsudflugt til Ostia. Men vigtigst af alt var vel, at vi fik et indtryk af Roms atmosfære. **PG**

2g og 3g; Paris d. 9–16/12 1973. Turen foregik med charter og indkvartering på 3 hoteller. Dagene gik med museumsbesøg og udflugter, blandt andet Versailles, Louce, Heu de Paume, Conciergeriet, Notre Dame,

Saint Chapelle o. s. v. En dag var optaget af en gennemgang af Musée de l'Hommes afdeling om evolution og af det zoologiske museums pattedyrsafdeling. Om aftenen var der mulighed for at gå til koncerter eller til operaforestillinger. Selvom programmet var stramt, var der dog mulighed for at strejfe rundt på egen hånd og opleve den særlige stemning, man finder i Paris. **KC, Jm, BN, Jø, P, Mg**

2g: København d. 6–9/4 1974. Der var arrangeret dels privat indkvartering og dels indkvartering på vandrerhjem. Ekskursionen var tilrettelagt i forbindelse med fagene historie og oldtidskundskab. Vi besøgte Glyptoteket, Christiansborg og Nationalmuseet. Søndag aften så vi „Misantropen" på Det Kongelige Teater. Vejret muliggjorde vandringer i den indre by, hvor vi fik et indtryk af gamle og historiske bygninger. Turen afsluttedes i Roskilde, hvor vi besigtigede Domkirken og Vikingemuseet. **JM, Mg, Ø, Øs, BP, FN**

I ugen fra d. 20. til d. 27. april var hele 2m på ekskursion til Holland i fortsættelse af et arbejde med Hollands geografi. De emner, der blev studeret, var bl. a. det hollandske landbrugs forskellige former og typer, bestemt af jordbundsforholdene, erhvervslivet og bydannelsens nøje tilknytning til de særligt gunstige trafikmuligheder, som Holland har, beliggende ved den vigtige vandvej, Rhinen og Maas, ind i Vesteuropa. Særligt Rotterdam som verdens største havn gjorde et stærkt indtryk. Endvidere besås de højt udviklede dige- og kanalbyggeri og dets betydning for landindvinding, trafik og vandregulering. Hollands meget kraftige erhvervsudvikling, udtrykt ved den tætte bebyggelse, de store trafikanlæg og havne vakte stor interesse. En meget udbytterig tur. **AM, BA**

3xyz mn var på ekskursion til København d. 17/3 til 20/3. Emnet var genetikkens anvendelse i praksis. Vi besøgte Landbohøjskolens genetiske institut for plan-

teforædling og Landbohøjskolens forsøgsgård: Højbakkegård i Tåstrup; endvidere besøgtes Seruminstituttet, hvor emnerne var bakteriegenetik og blodtyper. En formiddag var afsat til besøg på Zoologisk Museum, hvor emnet var evolution. **ABA og BA**

SPORT, DRENGE

20. september: Regionsstævne i Kolding. Atletik for drenge og piger.
10. oktober. Boldspilstævne i Århus. Fredericia vinder.
20. november: Volleyball i Vejle for yngste og ældste gruppe.
29. november: Volleyball i Middelfart for ældste gruppe.
9. januar: Basketball i Fredericia. Fredericia vinder – ældste gruppe.
17. januar: Basketball i Haderslev.
20. april: Boldspilstævne i Jelling.

SPORT, PIGER

Gymnasieskolernes landsturnering i håndbold, lørdag før efterårsferien, deltog med 3 hold.
Gymnasieskolernes landsturnering i volleyball, deltog med 2 hold.
Indled. stævne d. 12/2-74.
Kvartfinaler d. 8/3-74.

SERMO
Skoleåret 1973–74

16. august: Informationsmøde. Sammen med skolens andre foreninger fortaltes løst og fast om deres arbejde for 1g og andre nye elever.
25. august: Fodboldturnering med velkomstbal. Musikken blev leveret af „Kansas City Stompers".

6. og 13. september: Foredrag om UFO'er ved overlærer P. M. Frederiksen.
21. til 23. september: Københavnertur.
28. september: Cabaret.
4. oktober: Bustur til Rolling Stones koncert.
6. oktober: Tysklandstur. Alle havde det sjovt.
10. oktober: Hypnose ved Ali Hamman. Ali Hamman hypnotiserede flere af eleverne til stor morskab for resten af forsamlingen.
2. november: Efterårsbal. Beatorkestret „Liza" spillede til dans.
27. november: En lille kælder-jazzfest, hvor FG's jazzorkester spillede. En hyggelig aften.
29. november: Krydsild. Gammel elevråd contra kandidater.
30. november: Koncert med Benny Holst og Arne Würgler.
1. december: Volleyballturnering.
5. december: Banko. En sjov aften med spænding.
21. december: Sermorevyen „Ej blot til løster" blev spillet for „fuld" hus. Bagefter var der bal ved „Bourbon Street Jazzband".
15. januar: Foredrag. 3 tilskuere og ingen foredragsholder, et knap så vellykket arrangement.
24. januar: Pariseraften. 3g'erne og enkelte 2g'er udvekslede minder.
8. februar: Koncert. Skotsk folkemusik ved „Jens".
15. februar: Sermovalg. 3 bestyrelser stillede op. Nemlig: „Alfred", „Kibitz" og „Steinke". Steen Andersen (Steinke) og hans bestyrelse vandt en overbevisende sejr på 106 mod 42 til Kibitz og 14 til Alfred.
1. marts: Det nye Sermo's første arrangement blev et karneval i kælderen, hvor FG jazz leverede musikken.
16. marts: Basketballturnering, som blev vundet af 2z.

20. marts: Sermobio. Der blev vist en „W. C. Fields" farce og Raman Polcinskys gyser „Blind vej".
30. marts. Badmintonturnering, som blev vundet af Holger Egekvist og Lars Muusmann.
20. april: Sportstur til Jelling seminarium. Håndboldpigerne vandt, og det gjorde „Snøvlebymagle Globetrotters" også. Der var fest fra klokken 20.00, og vi dansede til „Gorms Band", Jellings svar på James Last.
3. maj: Forårsbal, årets sidste og tilmed det sidste på den gamle skole. „Dark Town All Stars" jassede den til klokken 24.00.

Tendensen fra de foregående år, hvor interessen for diskussioner, foredrag o. lign. har været stadigt dalende, har ikke været gældende for den netop forgangne periode. Interessen har nået 0-punktet.

Dette skyldes formentlig ikke, at eleverne gennem årene er blevet sløvere; snarere, at de i højere grad end tidligere får deres behov for diskussioner og foredrag dækket gennem den almindelige undervisning og de af samarbejdsudvalget afholdte fællestimer.

Den totale mangel på interesse for SERMO-arrangementer af ovennævnte art har bestyrelserne taget til efterretning, og vi håber, at eleverne i kommende valgsituationer vil gøre ligeså.

Den manglende tilslutning er kun gældende for ovennævnte arrangementer. Til de fleste øvrige arrangementer har der været stor tilslutning, så SERMO har blot fået et andet virkefelt, end den havde ved dens fødsel for 60 år siden.

Man har ingen nøjagtige statistikker, men gennemsnitstilslutningen og antallet af arrangementer har i de senere år ikke været dalende, snarere tværtimod.

Og SERMO sælger stadig kun øl 4 gange om året!

Må vi til sidst på bestyrelsernes vegne takke alle, der i det forløbne år har ydet SERMO en hjælpende hånd på den ene eller den anden vis.

Ralf og Steen.

FORUM

I løbet af skoleåret 73/74 udgav skolen 7 numre, hvoraf det ene, telefonbogen, økonomisk blev støttet af Elevrådet. Desuden udkom en Blå Bog, som var årets tykkeste, og 5 almindelige numre.

Vi retter en tak til dem, som har benyttet det censurfrie blad og dermed lettet arbejdet for redaktionen. Det er især U-gruppen, Martha-foreningen, Spilledåsen, KSF, Svalerne, Steen Østergaard, Ålbæk Madsen og Ole Andersen, som har skrevet på opfordring fra Forum. Desuden har Gutterne, 3z, haft en fast side i flere af numrene. Forsiden af julenummeret var betalingen for deres ildfulde „mandesider". Vi takker alle annoncørerne og alle jer, der købte numrene, fordi I gjorde det muligt at få hele foretagendet til at løbe rundt.

I det forløbne år har Ole Wich, 3x, Ulla Salmonsen, 2u, Lene Olesen, 3z, Poul René Jacobsen, 1HF p, Robin Steffensen, 1u, Eigil Nielsen, 2u, Dorte Mai, 1u, Lena Frandsen, 1a, Peter Bennedsen, 2a, Poul René Bertelsen, 2y, og Britta Jönsson, 1a, været tilknyttet redaktionen mere eller mindre fast.

Regnskab pr. 1.5.1974:

Kassebeholdning pr. 1.4.1973	516,98
Annonceindtægter	2.380,00
Salgsindtægter	2.247,50
Samlede indtægter	5.144,48
Trykningsudgifter	4.241,20
Andre udgifter	272,70
Kassebeholdning pr. 1.5.1974	630,58
I alt	5.144,48

Ulla Salmonsen. **Britta Jönsson.**

Såfremt ingen anden meddelelse bringes i de lokale aviser, genoptages skolegangen efter sommerferien mandag d. 12. august kl. 10 i den nye bygning på Nørrebrogade. **Carl Jørgensen.**

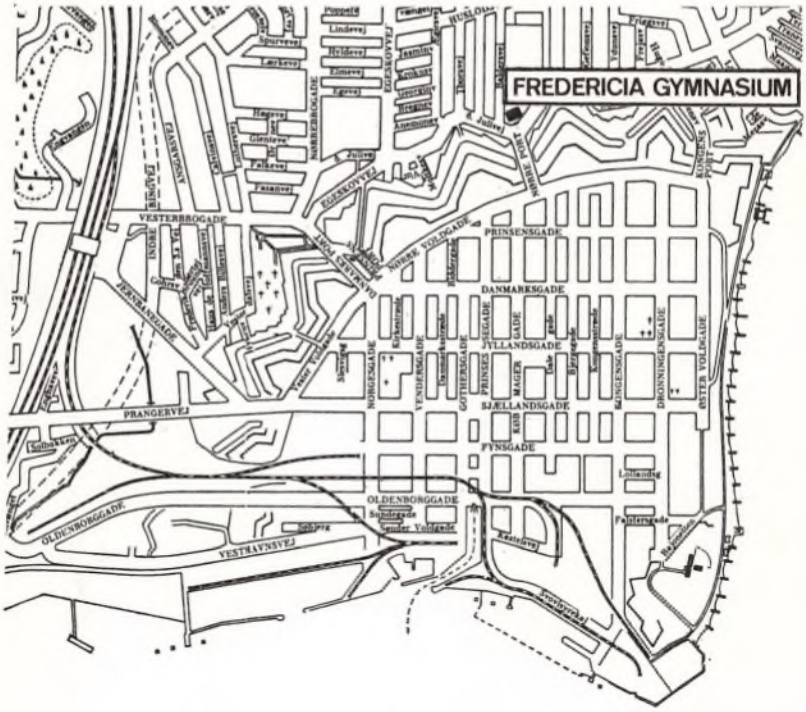

ER-tryk – Fredericia